



TORS DAG 18 MAJ. NR 20/2017

Kliver ur tystnaden

Sidan 12

Skön brist på entusiasm

Sidan 12

Ärkebiskopen om avbrutet anförande

Sidan 5

► **DENNA VECKA:** RETREATBILAGA TYSTNADEN TALAR, LOKALA INSIDOR TILL HELSINGFORS.

Lutheraner vill leva och verka i världen

När 800 brokiga lutheraner från hela världen träffades i Namibia efterlystes gränsöverskridande tro.

Utmaningar är allt från framgångsteologi till klimatförändringen som också påverkar kyrkorna. **SIDAN 4-5**



Förlåter sina föräldrar

Sidan 2

Borgå stift bygger kyrka i Senegal

Sidan 18

Martin Luthers två ansikten

Sidan 11

Vi måste erkänna vårt beroende av varandra

Sidan 19

LEDARE MAY WIKSTRÖM

Lutherskt hopp i afrikanskt snitt



DEN LUTHERSKA storfamiljen samlas till släktkalas en vecka vart sjätte år. Det är en bullrande träff med åttahundra delegater från närmare hundra länder och ännu fler kyrkor. Precis som på släktfesten finns det också familjer som har brustit, syskon som inte klarat av att bo under samma tak, kusiner som inte förstår sig på varandra. Det är brokigt så det förslår. Släkt är de likväl och håller fast vid det – trots divergerande syner på vem som får verka som präster eller gifta sig med varandra. Varför skulle de frågorna inte vara på tapeten också i det här sammanhanget, precis som på lokalplanet?

Och: man får också lov att konstatera att det tyvärr finns familjemedlemmar som sagt upp släktskapen helt och hållet redan från början.

DET BREDA sammanhanget och den djupa samhörigheten, trots alla skiljelinjer, blev ändå synliga i det lutherska familjemötet.

Det syntes bland annat när det högsta beslutande organet inom Lutherska Världsförbundet beslöt vem som leder ordet i familjen fram till nästa träff. Med stor majoritet valde den tolfte generalförsamlingen sedan 1947 dr Musa Panti Filibus, ärkebiskop i the Lutheran Church of Christ i Nigeria, till ny ordförande. I sitt valtal poängterade han samhörigheten kring nattvardsbordet. Andra hjärtefrågor är jämlikhet mellan könen – han har själv medverkat till att öppna prästämber för kvinnor i sin kyrka – ungas engagemang och behovet av interreligiös dialog i områden som slits sönder av religiöst våld.

ORDEN OM våldet är mer än bokstäver i ett välformulerat tal. Filibus kommer från norra Nigeria, där terrororganisationen Boko Haram har dödat, bränt och kidnappat sig fram i blint hat mot det som de anser som fel värderingar och tro. De kristna har varit särskilt hårt ansatta. Boko Haram har slagit till mot undervisning som inte bygger på islam och systematiskt terroriserat skolor. Bland de vidrigaste är kidnappningarna av närmare 300 unga skolflickor för tre år sedan. Den största frigivningen kom först för ett par veckor sedan, då ett åttio-tal flickor släpptes i utbyte mot fångar med anknytning till Boko Haram. Terrorbandet har förorsakat att människor dödas eller flytt i tusentals under åren. För två år sedan fick också kyrkorna i den nya ordförandens hemtrakter stänga på grund av de systematiska attackerna mot gudstjänster. Därför har Musa Panti Filibus uppmaning betydelse och tyngd när han säger: "Det finns ett stort behov att uppmärksamma frågorna om religiöst rotat våld i världen i dag".

Han sällar sig till de röster från andra oroshärdar som manar, varnar och vädjar nationer och folk att inse att tankeskonstruktionen "bortaplan" i motsats till "hemmaplan" är ett av de största hoten mot fred och stabilitet i alla samhällen på klotet just nu.

May Wikström är chefredaktör för Kyrkpressen.

"Tankekonstruktionen 'bortaplan' i motsats till 'hemmaplan' är ett av de största hoten mot fred."

PROFILEN: LENA SALO

"Ännu när vi gifte oss var jag osäker på om jag var älskad och om jag dög. Jag hade ju levt i en lögn."

Mörkret gav vika för ljuset

Föräldrarna gav bort henne och adoptivmamman misshandlade henne. För fem år sedan inledde Lena Salo en process som resulterade i att hon kunde försonas med sin barndom och förlåta sina föräldrar.

TEXT OCH FOTO: JOHAN SANDBERG

Som barn torkade **Lena Salo** tårarna innan hon gick till juniormötet i metodistförsamlingen. Där hade hon funnit trygghet och ett andningshål.

– Där fann jag liv och kärlek under några timmar i veckan.

Till vardagen hemma hörde en konstant fysisk och psykisk misshandel. Pappan var snäll men han var under toffeln och tog inte hennes parti.

– Inte heller han visade några känslor. Jag satt aldrig i någons famn. Jag fick aldrig en kram. Jag fick mat på bordet, men inte ens det varje dag.

För pappa behövde hon åtminstone inte vara rädd.

– När jag var ensam hemma med honom kände jag mig trygg. För mamma var jag rädd varje dag.

Lena Salo var önskad av sina biologiska föräldrar. Hennes pappa var gift med en annan kvinna som samtidigt väntade sitt femte barn.

– Pappa misshandlade mamma så hon skulle få missfall. Han lovade mamma att skilja sig ifall hon gjorde sig av med mig. Så gick det. Jag blev placerad på barnhem fyra dagar gammal och de gifte sig.

Som treåring blev hon adopterad av ett nästan femtioårigt barnlöst par i Jakobstad. Adoptivpappan ville ha barn medan mamman inte över huvudtaget tyckte om barn. Det sade hon öppet åt Lena. Hon ville hellre ha en häst.

Att föräldrarna över huvudtaget fick

adoptera förstår hon inte. Socialen i Helsingfors hade flera frågetecken om deras förmåga att ta hand om ett barn. Men socialen i Jakobstad godkände paret. Pappan var ju ändå en statlig tjänsteman.

– Idag inser jag att min adoptivmamman var psykiskt instabil. Det förstod jag inte som barn. Jag tog på mig skulden och tassade på tå för att det jag gjorde skulle duga. Vilket det inte gjorde.

Även om det ligger en mörk skugga över hennes barndomsminnen säger hon ändå att det fanns ljusstrimlor.

– Ljustrimman bestod i att jag mötte Gud. Jag hade församlingen och jättegoda vänner.

I metodistkyrkan kom hon också till personlig tro som fjortonåring.

– Inte heller det mottogs positivt där hemma. Det gick bra att vara med, men inte att börja med nåt "andligt svärmeri". Tack och lov bar Gud genom allt det också.

Mamman ville inte att Lena skulle gå ut för att hon inte skulle ställa till med något.

– Jag fick höra att jag som adopterad inte kommer att bli till något. I tonåren trodde jag det var något fel på mig och att man inte kan tycka om någon som är adopterad.

En kväll när hon kom hem sent fick hon igen en örfil.

– Då sade jag till mamma att det var sista gången hon slog mig. För första gången sade jag emot henne. Följan-



de vecka hyrde jag en etta och flyttade hemifrån. Då var jag 19 år.

På 90-talet började Lena Salo söka efter sina biologiska föräldrar. Föräldrarnas och syskonens namn fanns i de papper som följt henne.

– När min syster skulle fylla 40 år skrev jag ett brev till henne. Över ett år senare fick jag svar. Med svaret kom fotografier.

Sedan dess har hon hållit kontakt med sina fyra systrar. Samtidigt har helt nya familjer öppnats för henne. Hon hade inte känt till pappans första familj och sina halvsyskon tidigare.

– Mina systrar anade att jag existerade. Föräldrarna hade inte sagt något men systrarna hade sett mitt namn med ett kors, som ett tecken på att jag var död, i deras Bibel. Så visste ju tanter-

KYRKPRESSEN REDAKTIONEN

Ansvarig chefredaktör:
May Wikström
tfn 040 153 0313
may.wikstrom@kyrkpressen.fi

Redaktionen i Helsingfors:
Sandvikskajen 13
00180 Helsingfors
tfn (09) 612 615 49/
040 831 6545
redaktionen@kyrkpressen.fi

Redaktionen i Österbotten:
Norrmalmsgatan 21 A,

68600 Jakobstad
tfn 040 831 3599

Redaktörer e-post:
fornamn.efternamn@kyrkpressen.fi

Ulrika Hansson
tfn 040 831 6322
Christa Mickelsson
tfn 040 831 6788
Johan Sandberg
(Österbotten)
tfn 040 831 3599
Nicklas Storbjörk
tfn 040 831 6545

Sofia Torvalds
tfn 040 831 6748
Webbredaktör:
webred@kyrkpressen.fi
Layout: Malin Aho
tfn 040 831 6902

Utgivare: Fontana Media Ab
Bank: Danske Bank
IBAN: FI34 80001301 158540
BIC: DABAFIHH

Paradbild: Johan Sandberg

Tryck: Botnia Print, Karleby

ADRESSÄNDRING

Kyrkpressen är en gåva till dig från din församling!

I regel uppdateras din adress också i Kyrkpressens adressregister när du gör en flyttanmälan. I annat fall, vänligen kontakta **din församling**. Om du beställer Kyrkpressen privat kontaktar du oss: prenumeration@kyrkpressen.fi.

KYRKPRESSEN ANNONS

Annonsredaktör:
Erika Rönngård
tfn 040 831 6614,
annons@kyrkpressen.fi

Annonspriser:
Färg 2,05 €/spmm
Svart-vit 1,65 €/spmm
+ **Moms 24%**

Radannonser:
4,50 €/rad inkl. moms.
Familjeannonser:
1 €/spmm inkl. moms.

Lämna in din annons på kyrkpressen.fi helt utan extra kostnad. För familje- och radannonser per telefon, mejl eller post tillkommer 5 euro i serviceavgift.

Annonsdeadline torsdagar klockan 12 veckan före utgivning.

Annonsförsäljning:
fornamn.efternamn@kyrkpressen.fi

Ludvig Andersson,
tfn 044 050 3020,

Jonny Åstrand,
tfn (06) 347 0608,
eller 0500 924 528,
fax (06) 347 1018

Prenumerationspriser:
Finland & Norden 65 €
Utlandet 84 €

ISSN 0356-1275



na i huset de bodde i och mamman till mina halvsyskon.

Nu har hon träffat alla syskon med familjer, sin mamma och pappas första fru.

– Mamman till min halvsyskon, en troende pingstvän, är en fantastisk kvinna. Trots att hon inte hade det lätt efter skilsmässan fick mina systrar bo hos henne när pappa söp och det var som värst där hemma. Hon lärde dem be och sjunga andliga sånger. När jag träffade henne år 2012 sade hon att hon alltid bett för mig. Hon har varit min bönenor hela livet.

Nu ser hon att bönerna burit henne.

– Gud använder oss, hur sönderhackade vi än är. Mina systrar fick en andlig grund hos henne och den syster jag har mest kontakt med idag kom också till tro för några år sedan. Även

HENNES BARNDOM var fylld av lögner. Men Gud bar Lena Salo.

mina halvbröder är varmt troende.

Hon känner samhörighet med sina syskon.

– De är härliga människor. Jag känner mera samhörighet med dem än med mamma. När jag träffade mamma tänkte jag att jag kanske borde känna något extra här nu. Men det gjorde jag inte. Det var som att träffa vilken människa som helst. Mamma var spänd inför mötet. Nu är hon är glad att få sin dotter tillbaka.

Idag har hon kontakt med sin mamma. Pappan är död sedan många år tillbaka. Lena Salo är inte övertygad om att hon hade haft ett bättre liv om hon vuxit upp i sin biologiska familj.

– Det är som att välja mellan pest och kolera. Men jag tror att Gud hade varit med mig på både ställena.

Har du upplevt kärlek från en människa innan du träffade din man Håkan?

– Jag kan inte använda ordet kärlek. Nog vänlighet. Jag hade byggt upp en mur runt omkring mig, för jag kunde inte lita på någon. Samtidigt gjorde jag mycket för att få uppskattning. Ännu när vi gifte oss var jag osäker om jag var älskad och om jag dög. Det tog en god stund innan jag kunde vila i att jag duger som jag är. Jag hade ju levt i en lögn.

Har du lyckats förlåta dina föräldrar, alla fyra?

– Jo, det har jag gjort. Jag kan inte ta bort Gud ur förlåtelseprocessen. Gud har använt människor i den, bland andra min psykoterapeut. Jag har fått gå från mörker till ljus. Gud kan och vill hela oss söndriga kärll.

LENA SALO

GIFT MED HÅKAN, HAR TVÅ BARN OCH ETT BARNBARN.

BOR I YTTERMARK I NÄRPES.

VAR MED OCH GRUNDADE FÖRENINGEN NATIONELLT ADOPTERADE I FINLAND ÅR 2012.

JOBBAT SOM LÄRARE, UNGDOMSLEDARE OCH MED FLYKTINGAR. NU SJUKSKRIVEN EFTER OPERATION.

Mäkelä leder ungdomsarbetet

VASA. Församlingsrådet valde teologie magister **Heidi Mäkelä** till ledande ungdomsarbetsledare i Vasa svenska församling.

För tillfället arbetar Mäkelä som projektledare för den sänkning av konfirmandåldern som genomförs i församlingen. Hon har sammanlagt över åtta års arbetsfarenhet i Vasa svenska, som vikarierande

och t.f. ungdomssekreterare, ungdomsarbetsledare och ungdomsteolog. Hon har även jobbat som timlärare i religion, historia och livsåskådning.

Ledande ungdomsarbetsledare är en ny benämning på den tjänst i församlingen som tidigare kallats ungdomssekreterare. Tjänsten hade tre sökande.

Domkapitlet föreslår Agricola

ÖSTNYLAND. Borgå domkapitel har gett sitt utlåtande till kyrkostyrelsen angående sammanslagningen av församlingarna i Lovisanejden.

Förslaget är, som väntat, att alla församlingar dras in sista december 2018 och en svensk och en finsk församling grundas från första januari 2019.

Den svenska församlingen föreslås få namnet ”Agricola

svenska församling”.

I beredningen av ärendet framgår att det inte är domkapitlets sak att ta ställning till den finska församlingens namn, men att det är till fördel om församlingarnas namn är kongruenta på något sätt. Därför måste frågan om namnförslaget avgöras i samråd med Helsingfors domkapitel.

Agricola svenska försam-

ling är det namnförslag som enligt domkapitlet fått det största understödet från båda språkgrupperna, från allmänheten och som inte innehåller något namn från de nuvarande församlingarna. ”Namnet är relativt kort och i den meningen användarvänligt och motsvarande namn på finska kan med fördel användas av den finska församlingen. Namnet

är också anknutet till bygden genom Mikael Agricola och kan därför motiveras”, står det i beredningen. Det finns ingen annan församling i Finland med namnet Agricola.

I utlåtandet föreslås också att kyrkoherdarna Robert Lemberg och Karl af Hällström överförs till kaplans-tjänster, och att kyrkoherden Stina Lindgård blir kyrkoherde för den nya församlingen.

”Vår kristna identitet bevaras in

KYRKAN. Lutherska Världsförbundet har i dagarna samlats i Namibia. I många frågor är medlemskyrkorna eniga, i andra råder djup oenighet. Generalsekreteraren Martin Junge väljer ändå att vara positiv när han blickar framåt.

TEXT: JUSSI RYTKÖNEN

ÖVERSÄTTNING: NICKLAS STORBJÖRK

– Medlemskyrkorna har en gemensam grund i den teologiska övertygelsen att Gud befriar oss genom Kristus Jesus. Och i många frågor har vi lätt att nå konsensus, konstaterar Martin Junge.

Lutherska Världsförbundet (LVF) generalförsamling samlades under en knapp vecka i Namibias huvudstad Windhoek. Det var tolfte gången generalförsamlingen samlades men det var första gången chilefödda Martin Junge deltog i egenskap av generalsekreterare. Han valdes till posten år 2010.

Temat för generalförsamlingens möte denna gång var ”Befriad av Guds nåd”. Tre underteman för dagarna, ”Frälsningen – inte till salu”, ”Människan – inte till salu” och ”Skapelsen – inte till salu”, behandlades ur ett lutherskt perspektiv.

Junge medger att dessa teman inte uppfattas och innebär samma sak för alla de deltagande kyrkorna, eller för kyrkornas medlemmar.

– Naturligtvis inte. Men varför skulle vi komma samman och diskutera om vi inte skulle ha något att lära av varandra? Vi samlas inte på grund av att vi skulle nått konsensus i alla frågor utan för att Gud har kallat oss till enhet, säger Junge.

En fråga där medlemskyrkorna har svårt att nå enhet gäller homosexualitet. För några år sedan bröt världens största lutherska kyrka, den etiopiska Mekane Yesus-kyrkan, banden med två andra stora kyrkor, Svenska kyrkan och Evangelical Lutheran Church in America. Orsaken till splittringen var den svenska och amerikanska kyrkans liberala inställning till homosexualitet då de båda senare har infört könsneutral vigsel.

Det hindrar emellertid inte att Mekane Yesus-kyrkan och Svenska kyrkan fortfarande har samarbete i Etiopien. Det har varit viktigt för Svenska kyrkan att inte stänga dörren och gå därifrån. En gemensam tanke hos kyrkorna har varit att det diakonala ar-



MARTIN JUNGE har axlat ansvaret som generalsekreterare för Lutherska Världsförbundet sedan år 2010. FOTO: ALBIN HILBERT

betet inte ska drabbas av brytningen. Också ELCA har kommit överens med Mekane Yesus-kyrkan att den kommer att fortsätta att finansiera vissa diakoniprojekt i Etiopien.

Junge betonar att det inom LVF finns en fortgående så kallad Emmausdiskussion. Det är en ständigt pågående dialog.

– På lärjungars vis ber vi ständigt att Kristus skulle vara närvarande och att han skulle tala till oss och leda oss när vi diskuterar frågor som handlar om sexualitet, säger Junge.

Reformationsår

Ett stort glädjeämne för Junge själv har varit det närmande som skett mellan

den lutherska kyrkan och den katolska kyrkan nu under reformationens märkesår. Imånadsskiftet oktober-no-

vember senaste år deltog påven Franciskus när reformationens 500-årsjubileum uppmärksammades i Lund.

LUTHERSKA VÄRLDSFÖRBUNDET

• **Grundades efter** andra världskriget.

• **I hela världen** finns sammanlagt 75 miljoner lutheraner. Lutherska världsförbundet har idag 145 medlemskyrkor i 98 länder.

• **De största** medlemskyrkorna är: Mekane Yesus-kyrkan i Etiopien (7,3 miljoner), Evangelisk-lutherska kyrkan i Tanzania (6,5 miljoner), Svenska kyrkan (6,2 miljoner), Danska folkkyrkan (4,3 miljoner), Protestantiska Kristna Batakkyrkan i Indonesien (4,1 miljoner), Evangelisk-lutherska kyrkan i Finland (4,1 miljoner), Madagaskars Lutherska kyrka (4 miljoner), Norska kyrkan (3,8 miljoner), Evangelical Lutheran Church in America (3,7 miljoner).

MÖTE BENSINMACK

Kyrkträff på ABC-station

I Alajärvi har församlingen ordnat en sammankomst på den lokala bensinstationen ABC. Butiksansvariga **Petri Valte** behövde inte fundera på sitt svar när församlingen tog kontakt med honom med sin förfrågan.

– Jag tycker att det är enbart positivt att församlingen kommer till sina medlemmar, säger Valte till tidningen Kotimaa.

Vid träffen, som ordnades en torsdagskväll, sjöngs det psalmer och församlingens kyrkoherde höll ett tal.

SJUNDEÅ EKONOMI

Vi sitter i samma båt som den finska församlingen.

Kurt Sandqvist, vice ordförande i församlingsrådet i Sjundeå svenska församling, om att en sammanslagning av församlingarna på nytt diskuteras.

INGEN BOJKOTT

Svenska kyrkan deltar i Bokmässan

Ett av årets huvudteman under bokmässan i Göteborg är reformationen och Svenska kyrkan kommer att ha en större roll än vanligt på mässan. Flera utställare har valt att bojkotta mässan, på grund av att den högerextrema tidningen Nya Tider ges plats på



mässan, men Svenska kyrkan hör inte till dem.

– För vår del har vi kommit fram till att för oss är att delta i Bokmässan det bäs-

ta sättet att försvara de värden vi vill stå upp för, men vi respekterar dem som kommit fram till ett annat beslut än vi, säger **Per Eckerdal**, biskop i Göteborgs stift.

Svenska kyrkan har en egen scen på bokmässan med namnet ”Se människan”.

Inte med murar”



Europa men uttrycker samtidigt sin uppskattning för att Finlands evangelisk-lutherska kyrka i klara ordalag har krävt att det finländska samhället förblir öppet och gästvänligt gentemot de människor som i misströstan söker skydd från krig.

– Kyrkan i Finland har agerat respektfullt i den här frågan. Den har gett en moralisk kompass som botten i den kristna tron och fört in det perspektivet i en mångbottnad och utmanande politisk diskussion, säger Martin Junge.

– Europas kristna identitet bevaras inte genom att vi bygger murar, låter människor drunkna i Medelhavet och skickar tillbaka människor till platser där deras liv är i fara, konstaterar han vidare.

Enligt Junge stärks vår kristna identitet snarare när vi står för vår övertygelse och för våra värderingar.

– Exempel på sådana värderingar är medkänsla, solidaritet och rättvisa. Ett sådant budskap är inte alltid lätt att föra fram men vår tro kallar oss till det.

Det här är som sagt första mötet som Junge deltar i i egenskap av generalsekreterare.

”På lärjungars vis ber vi ständigt att Kristus skulle vara närvarande och att han skulle tala till oss och leda oss när vi diskuterar frågor som handlar om sexualitet.”

Martin Junge

Hur har det lutherska samfundet förändrats sedan senaste mötet år 2010?

– Vi lever i dag i en värld fylld av rädsla, spänning och polarisering där forumen för diskussion blir färre och trängre. Rädslan för det okända ökar och på många håll ifrågasätter man öppet politiska system. Solidaritet, medkänsla och generositet verkar ibland saknas. På så vis har det egentligen varit en tacksam tid för kyrkorna. Vårt budskap som botten i evangelierna är ju kärlek, hopp, medkänsla och nåd.

– Kyrkorna idag står inför många utmaningar. På vissa håll räcker det inte längre med att man motiverar sin existens med tradition. Kyrkan måste bli bättre på att berättiga sin existens genom att hänvisa till att Gud har en plan för våra liv, men också för världen i stort. Kyrkans grund är Guds fortsatta arbete i världen.

– Det var en historisk händelse. För bara fem år sedan hade det varit omöjligt att föreställa sig att katoliker och lutheraner tillsammans skulle uppmärksamma reformationen som skedde på 1500-talet, säger Junge.

Berömmar kyrkan i Finland

En av de flitigast debatterade frågorna de senaste åren också inom de europeiska kyrkorna har varit flyktingströmmen in i Europa från Afrika och Asien. LVF har diskuterat frågan och betonar vikten av att försvara asylsökandes mänskliga rättigheter.

Junge är oroad över de ökade spänningar som flyktingfrågan orsakat i



ROLF STEFFANSSON på Lutherska Världsförbundets generalförsamling i Windhoek tillsammans med förbundets nya ordförande biskop Musa Panti Filibus och frun Ruth Filibus.

FOTO: PRIVAT

En kyrka som lever i världen

GLOBALT. Frälsningen, människan och skapelsen är inte till salu. Teman som beskriver de lutherska kyrkornas utmaningar på olika håll i världen.

TEXT: EMELIE MELIN

Lutherska Världsförbundets ordförande biskop **Munib A. Younan** öppnade den tolfte generalförsamlingen i Windhoek, Namibia, genom att lyfta fram dagens globala utmaningar och kyrkogemensskapens möjliga svar på dem.

– Det har varit enormt intressant att möta lutherska kristna från olika delar av världen och höra vilka utmaningar de har och vad som står på deras agenda, säger **Rolf Steffansson** som var på plats i Windhoek i egenskap av utrikesdirektör för Finska Missionssällskapet.

Något som betonades var kyrkans arbete för rättvisa samhällen och kallelsen att se dem som är marginaliserade och utstötta.

Hur framgångsteologiska kyrkor i bland annat Latinamerika profiterar på människors behov av andlig-

het samt klimatförändringen som redan nu drabbar länder som Tanzania och Etiopien där LVF:s största medlemskyrkor finns, nämner Steffansson som några av de viktigaste diskussionerna under mötesdagarna. Doktor **Denis Mukwege** från Kongo, som fått pris för sina insatser för våldtagna kvinnor, talade om användningen av våldtäkter som vapen i konflikter.

– För mig var det konferensens starkaste tal. Vi måste se till att våra kyrkor inte cementerar könsroller som uppmuntrar till könsrelaterat våld, säger Steffansson.

Finsk mission lade grund

På söndagen firades minnet av reformationens 500-årsjubileum, med 10 000 närvarande i Windhoek.

”Den lutherska kristenheten är global. Vi är en mycket levande kyrka i världen i dag.”

Rolf Steffansson

– Det var en stark manifestation för att den lutherska kristenheten är global, säger Rolf Steffansson. Vi är en mycket levande kyrka i världen idag.

Tyngdpunkten flyttar sig söderut. De största medlemskyrkorna finns i Afrika. Den nigerianska ärkebiskopen **dr Musa Panti Filibus**, som valdes till LVF:s nya ordförande på fredagen, är den andra afrikanen som innehar posten.

Kyrkan i Namibia växer också kraftigt. Här har det finländska missionsarbetet en lång historia. Finländare grundade den evangelisk-lutherska kyrkan i Namibia och bidrog till att skapa fred i landet, något som Namibias president **Hage Geingob** lyfte fram i sitt tal på festbanan. Det tar Steffansson med sig hem till Finland: ett stort tack till alla som arbetat för missionen, för pengar som samlats in och sockor som stickats – för arbete som lagt grunden till utbildning och hälsovård.

– Nu ser vi resultatet av det som gjorts under 150 år. Världen har förändrats en socka i taget.

KRITIK KOMMENTAR

”Ordförandens ansvar att vid behov dra gräns”

Situationen vid kyrkomötet i Åbo i början av maj, när ombudet **Leif Nummela** avbröts av ordföranden **Kari Mäkinen** i sitt anförande, har väckt diskussion. Ärkebiskop Mäkinen kommenterade det som hände till Kyrkpressen på

följande sätt:

”Diskussionen i kyrkan ska vara både öppen och respektfull. Det behöver vi alla lära oss nu. Alla ska kunna föra fram sin syn på saker, men det får inte ske på ett osakligt eller sårande sätt. Till ordförandens

ibland svåra ansvar hör att se till att detta förverkligas och att vid behov dra en gräns”, skrev Mäkinen i ett e-postmeddelande från Namibia, där han deltog i Lutherska världsförbundets generalförsamling.

Ärkebiskopen hade tidigare sagt att han inte tänker kommentera frågan.

Att ett ombud i kyrkomötet avbröts under sitt anförande är mycket ovanligt.





NADINE MABINDA går Petrus församlings lärjungaskola. Hon gillar att den inte är isolerad från samhället utan pågår mitt i stan och kan kombineras med församlingsengagemang, studier eller jobb.

Hon vill vara en lärjunge

UNDERVISNING. Mod att leva ut det som Gud ger, det är vad en lärjungaskola kan bidra till, enligt Nadine Mabinda.

TEXT OCH FOTO: **ULRIKA HANSSON**

Kanske man skulle ge det ett år, tänkte **Nadine Mabinda**, och gick med i Petrus församlings lärjungaskola.

– En lärjungaskola är lite som en bibelskola, men det handlar mera om att leva med församlingen under tiden, att göra så som Jesus gjorde. Det handlar också om att växa i identitet och ledarskap, säger Nadine Mabinda.

Hon har haft ett mellanår efter stu-

dier i media på Practicum. Två dagar i veckan har hon deltagit i lärjungaskolan tillsammans med nio andra deltagare.

– Man kan gå en lärjungaskola om man känner sig osäker i sin tro eller om man känner sig säker och vill ge ännu mera åt Gud.

Bekvämlighetszon

Lektionerna består oftast av mycket diskussioner, föredrag, bibelstudier, undervisning i teologi och inte minst råd och tips för att hålla andakter.

– Men på eftermiddagarna gör vi oftast något praktiskt. Vi hjälper folk på olika sätt. Det kan vara att tvätta någons fönster, dela ut kaffe och godis på stan eller samtala och be för människor.

Lärjungaskolan har fått Nadine Mabinda att våga gå utanför sin egen bekvämlighetszon.

– I början var det inte alls lätt att gå ut på gatan och fråga folk hur deras

”Det känns tryggt men är ändå utanför det vi är vana vid.”
Nadine Mabinda

dag har varit eller om de tror på Jesus. Men vi har gått ut i par och fått stöd av varandra. Det känns tryggt men är ändå utanför det vi är vana vid.

Mod att tala

Nadine Mabinda säger att hennes självförtroende har vuxit, och att hon numera känner sig mycket säkrare att tala med och inför människor. Det är något hon vill fortsätta med efter lärjungaskolan.

– Jag har fått verktyg att leva ut mitt lärjungaskap och det som Gud ger.

Och hennes favoritlärjunge?

– Just nu är Petrus min favorit. Jag känner igen mig i honom, det gör säkert många andra också.

PETRUS FÖRSAMLINGS LÄRJUNGASKOLA

• **Ordnades för** första gången i år. En ny lärjungaskola startar hösten 2017. Anmälningar tas emot nu i vår.

• **Undervisningen pågår** två dagar i veckan i nio månader.

• **Riktat sig** till alla åldrar. I år har tio deltagare gått skolan, varav cirka hälften kommer från Österbotten och övriga från Nyland.

• **Mer info:** <http://fb.com/petrustransform>.

Våga vara en aktiv fadder

RELATION. Att vara en närvarande vuxen i ett litet barns liv är inte någon enkel uppgift.

Johanna Ojantakanen bor i London men har ändå lyckats hålla en god kontakt till sitt fadderbarn **Ingrid Andersén** i Helsingfors.

– Det är nog tack vare Ingrids mamma Christina som jag har fått ett så fint förhållande till Ingrid. Barn glömmar ju ganska lätt saker om man inte påminner dem, så efter att jag flyttade utomlands har

Christina varit superbra på att påminna Ingrid om mig och om våra gemensamma minnen, säger Johanna Ojantakanen.

Grunden för fadderskapet lades ändå i Finland när Ingrid var bebis.

– Johanna engagerade sig i Ingrids vardag från första stund och hon har aldrig varit rädd för att hjälpa till eller ta ansvar för sysslor som rört Ingrid, säger **Christina Elving-Andersén** som är Ingrids mamma.

För Ingrid Andersén, sju år, är det viktigt att Johanna är just hennes egen fad-

der, inte lillebrors.

– Jag tycker om att vara med min gudmor, vi gör alltid roliga saker. Som en gång när vi åkte skateboard tillsammans, berättar Ingrid Andersén, sju år.

Vuxna som inte dömer och som ser barnet som en vän är viktigt tror Johanna Ojantakanen.

– Jag vill ge en känsla av stabilitet och kärlek, så att Ingrid ska veta att det finns någon som är på hennes sida, också då andra vuxna kanske inte är det.

• **NINA ÖSTERHOLM**



RELATIONEN MELLAN Johanna Ojantakanen och Ingrid Andersén är stark. FOTO:LINNEA DE LA CHAPELLE

FADDERDAGEN

• **Den 4 juni** firar församlingarna i Helsingfors och Vanda fadderdagen och erbjuder en mängd roliga aktiviteter och utflyktsmål som faddrar och fadderbarn kan upptäcka tillsammans. Bland andra Heureka, Högholmen, Nationalmuseet har rabatterat inträdespris för faddrar som kommer i sällskap av sina fadderbarn.

• **Tanken är** att göra umgänget mellan faddern och fadderbarnet så lätt och roligt som möjligt.

• **Mer info** om konceptet på: helsingforsforsamlingar.fi/fadderdagen

Termmusik presenterar Svenskfinlands största Visfestival 28.6-7.7

Visor på väg Turné 2017

Onsdagen 28.6 Borgå, Tolkis kl 19.00
Torsdagen 29.6 Liljendal, Liljendalgården kl 19.00
Fredagen 30.6 Dalsbruk, Verkstan kl 19.00
Lördagen 1.7 Ekenäs, Museigården kl 18.00 (vid regn Karelia)
Söndagen 2.7 Monäs, Lillön kl 18.00
Måndagen 3.7 Vörå, Lotlax Byagård kl 19.00
Tisdagen 4.7 Korsholm, Carpella Paviljong kl 19.00
Onsdagen 5.7 Forsby, Paviljongen kl 19.00
Torsdagen 6.7 Molpe, Paviljongen kl 19.00
Fredagen 7.7 Larsmo, Strandis kl 19.00

Förköp biljetter från: Studioticket, NetTicket, Grand Borgå, Luckorna, Karelia, Strandis, Jakobstads Bokhandel, 25,- + exp.avgift. Vid dörren fr. 1 timme före (30,-) Välkommen!



**Therese
Karlsson**



**Thomas
Lundin**



**Nina
Lassander**



**Mats
Rådberg**



**Heléne
Nyberg**



SCOOG

Solig sommarkampanj till dig!
Frakten endast 1,95 €
från till 30.6.2017.

EN GEDI EN GEDI EN GEDI EN GEDI

Gäller beställningar i vår
webbshop www.engedi.fi
Använd följande kod
FRAKT2017

Testa du också våra
återuppbyggande och vitamin-
rika hudvårdsprodukter från
Dödahavet!

UTAN PARABENER

Tabita products Ab | tabita@engedi.fi | www.engedi.fi | 06-3209110 | Vörågatan 13 | Vasa

Semestra i Kalajoki!
Karhunlinna och Karhunpesä
har tillsammans bäddplatser
för 10+6=16 personer.
Boka 040 703 2531
www.purmohirsitimber.com

En lätt och trygg
dosedispensering
av mediciner,
hjälper i vardagen

**Ruskaresor
till Äkäslompolo**

Med start från:

JAKOBSTAD 9 – 14.9 (lördag – torsdag)
Pris 420 euro vid minst 40 deltagare. Frågor och anmälningar
till reseledare Knut Brännbacka telefon 050 - 5166 647

VASA 14 – 18.9 (torsdag – måndag) pris 440 euro.

NYLAND 23 – 29.9 (lördag – fredag) pris 540 euro.
Buss från Lovisa och Ekenäs via Helsingfors.

I resan ingår buss och logi med helpension (innehåller morgon-
mål, lunchmatsäck, middag och kvällsmål).
Nylands- och Vasaresan förutsätter minst 25 deltagare.

RAITISMAJA
FJÄLLGÅRDEN MED FULL SERVICE

Bokningar och förfrågningar
06-3180 900 / 0400 126 830

www.raitismaja.fi
info@raitismaja.fi

- Fraktsågning
- Nyggbyggnads-
arbeten
- Renoverings-
arbeten
- Renovering av
stockbyggnader
- Virkesförsäljning

**HÄGERS SÅG
& BYGG**
Haraldsrundan 29,
Nykarleby, 050 525 3424

* Armaturer * ELbatterier
* Övrigt elinstallations-
material direkt från
vårt lager

* Elinstallationer *

**OY
KONTAKTOR
AB**
Mjöltnaregatan 26B
65100 Vasa
tel. 3177 900

Anja – doserar läkemedlen tryggt

Anja är ett tryggt och säkert sätt att få sina mediciner färdigt utdelade i dospåsar. Apoteket expedierar de tabletter och kapslar som är patienten använder regelbundet, förpackade i engångsdospåsar för två veckor åt gången. Tjänsten är avsedd för alla, oberoende ålder eller mängd av mediciner. Tjänsten passar både personer som bor själva och personer på servicehem eller i hemvården. Tjänsten sparar tid för vårdpersonalen och garanterar en felfri dosering av mediciner till patienten.

Anja finns redan på nästan 300 apotek.
Bekanta dig med Anja!



anja.fi

Vårt förflutna inkap

HISTORIA. I Åbo domkyrka växer Finland fram, bit för bit. Här finns vår egen drottning, biskopen som nästan blev ett helgon, den rundaste barockjesus ditt öga skådat och förklaringen till varför våra cityduvor ser ut som de gör.

TEXT OCH FOTO: **SOFIA TORVALDS**

I år firar vi 100 år av självständighet och 500 år av reformation. Hur blev det så, och vad fanns innan? I Åbo domkyrka kan du göra en tidsresa 700–800 år tillbaka i tiden och upptäcka vårt förflutna.

Guide är **Timo Niitemaa**, författare och vetenskapsredaktör, aktuell med boken *Itämaan muisti*, som handlar om Åbo domkyrka under den svenska tiden.

– I dag, då skolorna knappt berör tiden före autonomi, påminner domkyrkan om den tid då vår kultur och vårt samhälle formades, säger han.

ÄLDSTA VÄGGEN

På kyrkans nordsida finns en bit vägg som lämnades kvar då kyrkan restaurerades på 1920-talet: landets äldsta vägg.

– Den härstammar från 1200-talet och är en bit av stensakristian i den träkyrka som fanns på samma plats innan domkyrkan byggdes.

Stenarna finns ovanför en dörröppning, och du kan inte röra vid dem. Men du kan stirra andäktigt på dem och veta att du betraktar en sorts startpunkt.

DEN HÄR biten av vägg härstammar från den träkyrka från 1200-talet som fanns där domkyrkan står idag.



ATT HEMMINGS sargofag finns kvar är ett mirakel. Den fylldes med relikier och murades in i ett utrymme i sakristian på 1500-talet, och överlevde flera bränder och plundringståg – för att inte tala om reformationen.

HEMMING, SOM NÄSTAN BLEV HELGON

Av vår kyrkas biskopar hör **Hemming** till de tidigaste och mest intressanta. Han kom till Åbo från den svenska delen av riket, och var kanik i domkyrkan innan han valdes till biskop 1338–1366.

– Hemming gjorde mycket för kyrkan. Han startade tornbygget och såg till att kyrkan fick valv. Dessutom deltog han aktivt i rikspolitiken.

Hemming var god vän med fru **Birgitta** vid det svenska hovet – hon som numera är känd som heliga Birgitta. Han företog till och med en resa till Europa, på uppdrag av Birgitta, som i en syn sett att han skulle vara med och få slut på det hundraåriga kriget och dessutom övertala påven att flytta från Avignon tillbaka till Rom. Men resan var ingen framgång.

– Kungarna gav honom ingen audiens och påven träffade honom, men stannade kvar i Avignon ändå.

Men redan samtidigt ansåg att bi-

skop Hemming trots allt var en god och from man, som gjorde sitt bästa och fick mycket till stånd. Så småningom startade en helgonprocess. Biskop Hemmings saligförklaringsfest år 1514 var den katolska tidens svanesång – en storslagen tillställning som gick av stapeln på en scen som byggdes inne i kyrkan. Blomsterkransar hängde från valven, hundratals lyktor lyste upp kyrkan, det doftade myrra och rökelse. Biskopens sarkofag bars omkring i kyrkan.

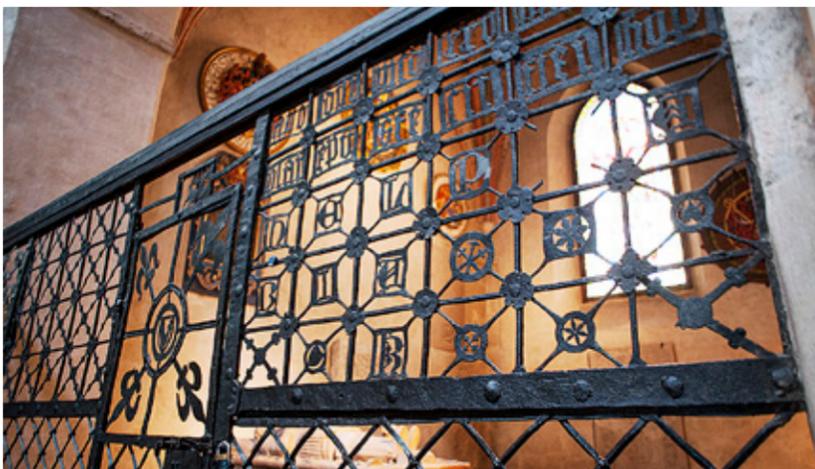
– Höjdpunkten var när hundratals från utlandet importerade duvor släpptes ut i kyrksalen som symboler för den heliga Anden. Finlands alla stadsduvor antas vara ättlingar till de duvorna.

Det sorgliga var att Hemmings kanoniseringsprocess inte hann avslutas innan Gustav Vasa bestämde sig för att göra riket protestantiskt. Så vi får nöja oss med att bara ha ett eget helgon: biskop Henrik.

FOTO: HANNA OKSANEN



slat i en byggnad



SÅ HÄR ser den ut: Finland äldsta grind, från år 1425.

ÄLDSTA GRINDEN

Biskop Hemming blev kanske aldrig ett helgon, men vi kan trösta oss med att hålla i Finlands äldsta grind. Järngrinden vid släkten Tavast kapell är nämligen ursprunglig, från år 1425. Så du kan ignorera överste **Samu-**

el Cockburn, som vilar bakom grinden, skulpterad i sandsten. Låt dina fingrar omsluta järnet i stället och känna minnet av den hantverkare som för 600 år sedan formade grinden just så här.

EN RIKTIG RENÄSSANSFURSTE

Konrad Bitz är Timo Niitemaas favoritbiskop. Han begravdes under golvet i koret år 1489 och är kanske den mest färggranna av alla våra biskopar.

– Han var en riktig renässansfurste, som samlade pengar och makt och hade en egen privatarmé. Ändå var han också en stor kulturvän. Han var mannen bakom mässboken *Missale Aboensis*, den första boken tryckt för den östra rikshalvan.

– Han stod också bakom det oktagonala östkoret, där altaret ligger idag.



KONRAD BITZ var en riktig renässansfurste, och han är författare Timo Niitemaas favoritbiskop i Åbo. Hans gravsten finns i Mikael Agricolas kapell.

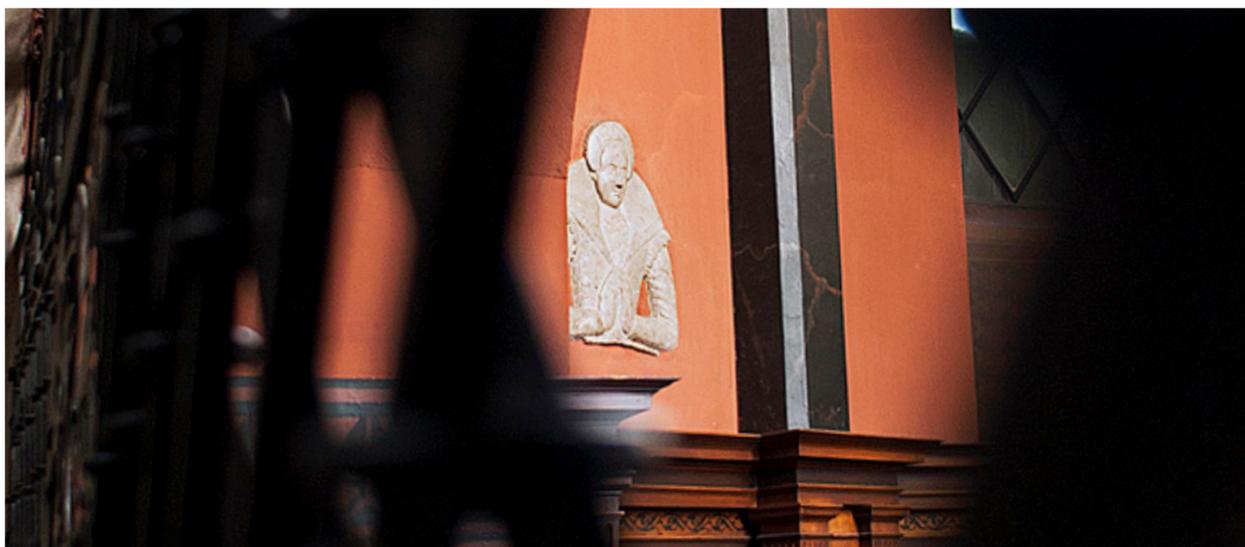
BARBARA OCH HEDERSMORDET

På sydsidan, i Mikael Agricolas kapell, kan du gå in och beundra väggmålningarna. Här hittar du många av de helgon som var populära på medeltiden, var och en bärande på det tortyrredskap som tog livet av dem: stackars heliga Bartolomeus med sin skalperingskniv och heliga Andreas med sitt sneda kors, och så heliga Barbara förstas, som enligt legenden blev inlöst i ett torn av sin far, som inte ville att män skulle se henne. När hon blev kristen blev fadern ännu argare, och lyckades till slut få henne avrättad. Som straff träffades fadern av en blixt och dog.

– En av domkyrkans guider har berättat att invandrarkvinnor än idag kommer hit och söker upp Barbara på väggen, säger Niitemaa.



HELIGA BARBARA är alla fångna kvinnors beskyddare.



KARIN MÅNSDOTTERS relief är undangömd. Det här är den enda bild som återger hur hon såg ut.

VÅR ENDA KUNGLIGHET

Finland har bara en kunglig grav, men den är vi desto stoltare över. Det handlar givetvis om **Karin Månsdotter**. Hon var Stockholmsflickan som Gustav Vasas son Erik blev förälskad i och insisterade på att gifta sig med – till hovets förskräckelse. Efter att Erik förlorade tronen till sin bror och dog levde hon i årtionden på Liuksiala gård i Kangasala, och

begravdes efter sin död i släkten Totts kapell, eftersom hennes dotter gift sig in i den familjen.

– **Zacharias Topelius** och **Nils Henrik Pinello**, som drev på restaureringen efter Åbo brand, ville ge Karin Månsdotter uppmärksamhet. Hon var ett led i den topelianska idén om att väcka Finlands stolta historia till liv.

Alltså flyttades Karins kvarlevor från

familjen Totts kapell på andra sidan kyrkan, och placerades i en storslagen sarkofag. En autentisk relief som föreställer Månsdotter flyttades. Den är mycket svår att få syn på, eftersom man inte kan gå in i kapellet.

– Jag kan inte förstå varför den gömtes här, säger Niitemaa medan jag böjer mig i en sådan vinkel att jag ska skymta Karin Månsdotters drag bakom gallergrinden.



ÅBO DOMKYRKA är Finlands enda medeltida basilika. Avståndet från dörr till altare är hela hundra meter.



MAFFIGASTE MONUMENTET

Finland har ett riktigt maffigt barockmonument, och det är paret **Åke Tott** med frun **Kristina Brahe**. De skulpterades av den tyska konstnären **Peter Schulz** i Stockholm år 1678, och transporterades sedan till familjen Totts kapell, det medeltida kor som familjen Tott köpt för 500 tunnor säd. Ovanför paret Tott svävar en Jesusfigur som verkligen inte ser bekant ut.

– Det är det första stora monumentalskulpturen i Finland. Och den mulligaste Jesus man sett.

FAMILJEN TOTTS kapell är domkyrkans barockavdelning. Jesus ser inte tård ut.

STÄMMNINGEN AV BASILIKA

Åbo domkyrka är Finlands enda medeltida basilika. Det är hundra meter från den västra dörren till altaret. Här rådde på medeltiden enorm aktivitet.

– Här fanns många olika kapell och kanske upp till fyrtio olika altare. Framme i kyrkan fanns de viktigaste, bland annat jungfru Marias altare. Vi har vant oss vid att tänka att man kommer till kyrkan när där pågår en gudstjänst, men på den tiden hölls mässor vid olika altare, samtidigt.

Det fanns inga bänkar och ett jordgolv, som ständigt var uppgrävt på sina ställen, eftersom någon skulle begravas.

– Omkring 5 000 människor är begravda under kyrkgolvet. Det måste ha luktat. Men det luktade också rökelse och myrra.



KOMMENTAR SOFIA TORVALDS

Språkfrågan

En av de första inflammerade debatterna om finskt och svenskt ägde rum i 1600-talets Åbo. De svenskspråkiga fick en egen församling först i slutet av 1690-talet, men redan tidigare hade de olika språkgrupperna egna gudstjänsttider. Alla måste ju gå i kyrkan, så det hade inte ens varit möjligt att klämma in alla stadens invånare i kyrkan på samma gång.

Majoriteten av 1600-talets Åbobor var finskspråkiga, liksom landsbygden kring staden. Det så kallade bättre folket – de mer välbärgade köpmännen och överklassen – talade svenska. Alltså fick språkfrågan också sociala dimensioner. Den finskspråkiga söndagsgudstjänsten började redan klockan 5 på morgonen, för att de svenskspråkiga skulle hinna till sin gudstjänst klockan 8.

”Jag har en känsla av att hela språkfrågan inte existerade under 1400–1500-talet. Det var naturligt att man talade två språk, och alla kom överens. Men på 1600-talet, då kungen skulle bygga det svenska riket med hjälp av en stark enhetskultur, blev språket en fråga. Det var en lite liknande process som förryskningen i slutet av 1800-talet, fast svagare. Biskoparna och andra som styrde och ställde i den östra rikshalvan skickades hit från Sverige”, berättar författaren Timo Niitemaa.

Det var också status att tala svenska, eftersom svenskan var det språk som talades av dem som hade makt. Alltså var det många som gärna bytte språk när de klättrade upp för den sociala stegen.

Känslan av bitterhet hos den majoritet som måste stiga upp fyra på söndagsmorgonen för att hinna mjölka korna före gudstjänsten kan vi höra ett eko av än i dag. Kanske kan vi förstå den bättre om vi tänker på att tvingas stiga upp klockan fyra.

■ SOFIA TORVALDS



”Amos Anderson hade två valteman: att få domkyrkan restaurerad och starta ångbåtstrafik mellan Åbo och Stockholm.”

Timo Niitemaa

AMOS ANDERSON ställde upp i riksdagsvalet för att få Åbo domkyrka restaurerad. FOTO: HANNA OKSANEN

OCK SÅ VAR DET AMOS

Utan **Amos Anderson** skulle Åbo domkyrka inte vara vad den är idag. Han älskade gamla kyrkor och kände en dragning till katolicismen.

– Han var SFP:s kandidat i riksdagsvalet 1922 och blev en röstmagnet. Han hade två valteman: att få domkyrkan restaurerad och starta ångbåtstrafik mellan Åbo och Stockholm.

Bägge vallöftena höll han.

– Han är den politiska lobbningens pionjär. Han hyrde ett tåg med egna pengar för att transportera president Relander och en samling ministrar, riksdagsmän och tjänstemän till Åbo, där de fick se på kyrkan och äta en god middag.

Och så beviljade riksdagen pengar för restaureringen.

ILLUSTRATION: NICKLAS STORBJÖRK



Martin Luther – två ansikten

Få personer i kyrkans historia har blivit så uppskattade och så ifrågasatta som reformatorn Martin Luther. I den här artikeln lyfter Bernice Sundkvist fram två sidor hos reformatorn: den suckande Luther och den välsignande Luther.

TEXT: BERNICE SUNDKVIST

Nu under reformationsåret skrivs det spaltkilometer om reformatorn Martin Luther. Olika grupper hittar olika tankar av vilka de skapar sin Luther. Många tilltalas av honom men många hittar också tankar hos honom som de finner oförsvarliga.

Det som är slående är hur miss-tolkad han ofta blivit. Missförstånd kan förklaras med flera faktorer. Det ligger 500 år mellan oss och reformationen och det är inte alltid lätt att förstå livet i 1500-talets samhälle och kyrka. Luthers efterlämnade skrifter är många till antalet och representerar ett brett register: bibelkommentarer, lärda akademiska texter, katekeser för folket, predikningar, brev till myndigheter och privatpersoner och ytterligare nedtecknade bordssamtal från Luthers hem. Det är självklart att man skriver på olika sätt i olika sammanhang och till olika adressater. Mellan oss och Luther finns dessutom översättningar och tolkningar som gjorts med olika glasögon.

I den här artikeln vill jag fånga in denna spretiga massa i två ansikten som Luther uppvisar när man läser hans skriftliga produktion

med bredd. Jag kallar mina bilder den suckande Luther och den välsignande Luther.

Den suckande Luther

Bilden av en bister Luther, liksom suckande under bördor, har levt kvar i både trostolkning och mediekommentarer. Jag vill lyfta fram två perspektiv på den suckande Luther:

1) Under arbetets börda

Många av oss har mött kommentaren om en liten Luther på axeln som manar oss att arbeta i vårt anletessvett och göra rätt för oss. Visst, Luther kan tala sig varm för vardagsplikterna och att arbeta med jordiska ting som om ingen himmel fanns. Men vad menar han då? Tolkningssammanhanget pekar på: jord och himmel, vardagsgärningar och tro. Han vill understryka att hårt och framgångsrikt arbete inte ger poäng hos Gud. Himlen förtjänas inte genom pliktuppfyllelse. Å andra sidan är arbetet viktigt. Men för medmänniskornas skull.

”Arbete” har en vidsträckt betydelse. Det handlar om att i alla de sysslor som livet i familj och samhälle ställer människor inför se dem som ett uppdrag i Guds skapade värld. Andlighet för inte bort från livets realiteter. Här fanns en

kritik mot tendensen att alltför lätt dra sig undan till klosterliv, ett liv som han själv hade sett inifrån och som också gett honom mycket. Men tro och gärningar förblir inte åtskilda i praktiken, för tron skapar enligt Luther lust att vara verksam och göra gott mot andra.

2) I anfäktelsen

Ordet anfäktelse har levt starkt i vissa tolkningssammanhang. I anfäktelsen, när tron provas, ser människan sin synd, sina tillkortakommanden på trons väg och blir modfärd. Särskilt starkt har schemat synd – nåd betonats. Först måste man se synden för att kunna ta till sig evangeliets tröst och Guds nåd. När man studerar ett större antal av Luthers predikningar finner man att han själv sällan predikar enligt ett så enkelt schema.

Traditionen har tagit fasta på vissa ordval, liksom en snäv förståelse av innebörden. I predikningarna är det tydligt att alla slags frågor, bekymmer för hus och hem liksom ångest inför dödens hot, får utrymme. Allt relaterar till föreställningen om Gud. Medeltidens gudsbild hade en stark ton av den Gud som enligt en formulering i trosbekännelsen ”ska komma för att döma levande och döda”. Den dömande Guden riktar blicken mot människans brister och uppväcker anfäktelse. Och tänkan-

det under Luthers samtid hade Gud i centrum, inte människan, som vi är vana att se det. Det blev viktigt att finna nåd inför den rättfärdige domaren. Men vad betyder egentligen nåd för Luther?

Den välsignande Luther

Det finns ett annat ansikte som också behöver målas fram för att belysa ”nåd”. Reformatorn var ju driven av en positiv föreställning om Gud och Guds rike. Jag har valt att kalla bilden den välsignande Luther.

Den välsignande Luther är bilden för hans mognade teologi. I den bilden sammanfattas hans förändrade föreställning om Gud. I Luthers föreställning har Gud handlat, handlar och ska fortsatt handla för människors räddning och befrielse. Gud, Fadern, Sonen och Anden handlar som Skaparen, Frälsaren och Livgivaren. Gud välsignar. I Luthers tolkning av den så kallade aronitiska välsignelsen blir hans teologi tydlig.

”Herren välsigne dig och bevara dig” Pekar på välsignelse genom skapelsens gåvor i allt som hör det kroppsliga livet till, sådant som vi betraktar som naturligt, rätt och nödvändigt. Gud är handlande i denna värld, bevarar och beskyddar människor. Så här målade kan ”goda tider” beskrivas: ”Det är din gåva, att alla levande varelser, både människor

och djur, på morgonen går upp med glatt sinne, och att var och en med glädje går till sin näring och sitt arbete. Där sjunger fåglarna, där råmar boskapen, dräng och piga går ut på fältet med en sång. På samma sätt i kvällningen kommer alla hem igen med sång och råmande.”

”Herren låte sitt ansikte lysa över dig och vare dig nådig”

Visar på Kristi verk, som liksom solens ljus upplivar människor. Nåd har traditionellt sammanfattats i begreppet ”syndernas förlåtelse”. Det var bekant för medeltidens kristna. Men att Gud är nådig är rikt på betydelseskiftningar när Luther talar till folket. Det är ”liv och salighet”. Även skapelsens gåvor är uttryck för Guds nåd. Men Kristi verk ”för oss människor” är centrum i den stora berättelsen om Guds frälsnings-handlande från skapelsen till änden.

”Herren vände sitt ansikte till dig och give dig frid”

Handlar om Andens livgivande. I kampen mellan gott och ont som möter i livet, både andligt och i form av existensens villkor innebär Andens välsignelse ett fridsamt hjärta och gott mod i kampen. Luther var driven av omsorg om medmänniskor.

Frågan om Gud utvecklas hos Luther från prestation till relation. Den välsignande Guden tar del i människornas liv och skapar tillit och det är om denna Gud reformationen berättar och för välsignelsen vidare.

”Det är självklart att man skriver på olika sätt i olika sammanhang och till olika adressater. Mellan oss och Luther finns dessutom översättningar och tolkningar som gjorts med olika glasögon.”

Bernice Sundkvist



PRESENTATION

Ord att låna

Det kommer stunder i livet när det är svårt att sätta ord på det som händer, och på känslorna som växer i oss. Och den som jobbar med ord och texter behöver inte utgöra något undantag i det här fallet, kanske till och med tvärtom.

När jag eller någon i min omgivning möter svårigheter och sorg, eller obeskrivlig lycka – vad kan jag egentligen säga?

Men det finns trots allt de som har lyckats. Författare, poeter, låtskrivare, som hittat ord för de saker som är allra svårast att sätta ord på. (Det är väl det poesi är till för?)

Orden och texterna ingår i mitt jobb; dagligen får jag uppleva hur svårt det kan vara att hitta den rätta formuleringen för en tanke eller händelse. Kanske är det därför jag tilltalas av tanken på att kunna låna ord av dem som sagt det bättre. (Lite som journalisten sätter talstreck eller citattecken och låter den intervjuade berätta med egna ord.)

Därför önskar jag nästan att jag själv kommit på idén till de två tunnaböcker där **Anna Ekman** samlat texter som sätter ord på lyckan och sorgen, på livets början och dess slut. *Allra käraste barn* innehåller ord om förundran över nytt liv; i *Stanna all klockor* handlar orden, skrivna av bland annat Pär Lagerkvist och Astrid Lindgren, om saknad och att ta farväl.

Egentligen beskriver böckernas baksidestexter det jag försöker säga: "Ord att låna, tills vi hittar våra egna igen."

Orden är kanske inte det viktigaste – vem har sagt att det obeskrivliga behöver beskrivas? Men jag tror åtminstone på ordens möjlighet att hjälpa oss förstå.

EMELIE MELIN

Historisk orgel tar ton efter sextio år

KYRKORGE. Efter en tystnad på snart sextio år tar orgeln som Gustav Normann tillverkade för sockenkyrkan i Karleby 1879 ton igen. Den står nu rekonstruerad och återinvigd i all sin glans i Marie begravningskapell i staden.

TEXT OCH FOTO: JOHAN SANDBERG

Året var 1958 då sockenkyrkan i Karleby fick en ny orgel, en danskbyggd Frobenius & Co med 37 stämmor. Den gamla orgeln, kyrkans första, en estnisk Normann från 1878 blev då överflödig.

Kantor **Hemming Carlson** förstod den gamla orgelns värde. I stället för att sälja den såg han till att den blev inpackad och lagrad. Det hade han också gjort med den tyska Walckerorgeln från 1881 då den ersattes i Gamlakarleby kyrka. Dessvärre brann den nya orgeln upp med kyrkan 1958.

Ären gick, men orglarna glömdes inte bort. 2013 inventerades orgeldelarna under ledning av den svenska församlingens dåvarande kantor **Christian Ahlskog** med tanke på att rekonstruera dem och ta dem i bruk på nytt. Utrymmesfrågan löste sig när Marie begravningskapell skulle renoveras och få en nya orgel. Den mindre Normannorgeln rymdes där.

– Det var ingen självklarhet att ta den gamla orgeln i bruk. Vi kantorer fick kämpa lite till en början för att få projektet finansierat. De förtroendevalda var inte emot det, men de förstod inte värdet av orgeln, säger kantor **Kristina Klingenberg**.

Rekonstruktionen tilltalade slutligen alla. Samfälligheten kom billigt undan, projektet kostade 200 000 euro, och kantorerna är glada över ett välklingande instrument. En ny orgel hade sannolikt blivit både dyrare och haft sämre ljud.

– När vi började planera rekonstruktionen lyssnade vi på många Normannorglar både i Finland och i Estland, sä-

ger Ahlskog. I Kose i Estland fann vi en klang som vi ville ha i Karleby. Och när jag spelade för första gången på orgeln här i Karleby efter att den blivit stämd konstaterade jag att vi fick den klangen. Vissa av Normannorglarna har en lite för mustig klang med aningen för mycket grundton. I Kose växte klangen fint mot diskanten. Precis som här.

Kantorerna berömmar **Olev Kents** och **Martti Porthan** som gjort arbetet tillsammans. Kents gjorde rekonstruktionen och Porthan intoneringen.

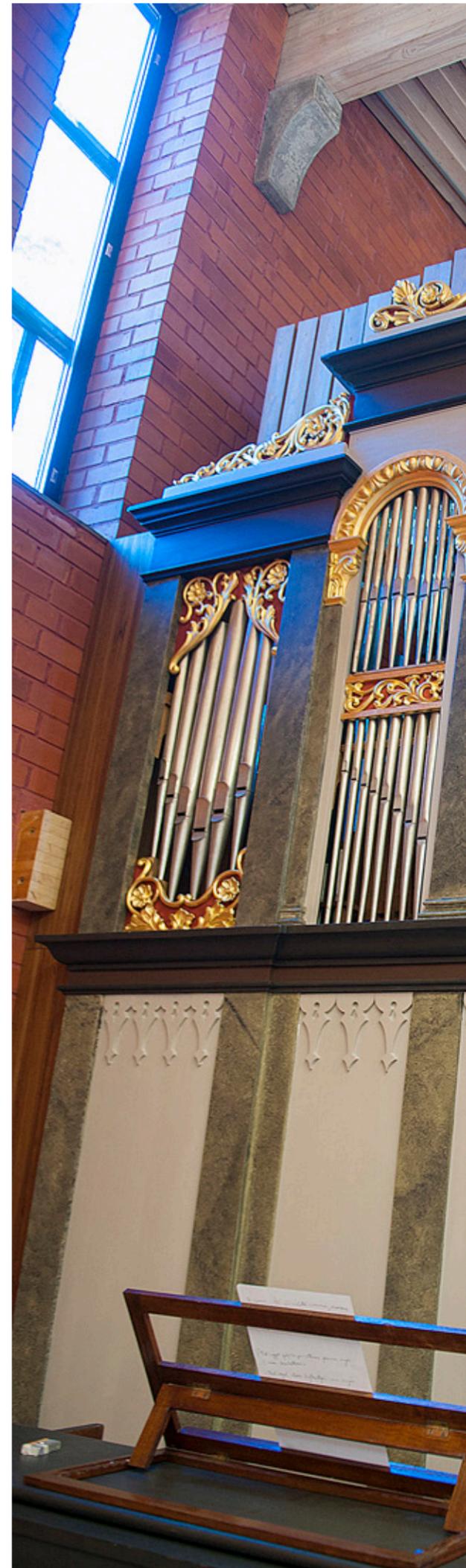
– Det krävs en stor noggrannhet och rätt inställning att ta sig an historiska orglar. Man måste vara ödmjuk och inte ställa sig över den ursprungliga byggen. Slutresultatet blev bättre än vad vi vågade hoppas på. Orgeln har en genuin och äkta klang som inte är påklistrad. Orgeln passar förvånansvärt bra i kapellet fast det är ett mindre utrymme än sockenkyrkan, säger Ahlskog.

Olev Kents har under arbetet försökt gå in i sin landsman **Gustav Normanns** tankevärld.

– Att fundera varför har gjort på ett visst sätt är en del av arbetet, säger han. Man måste förstå den tid han verkade. Vilka länder var i krig och vem var vänner på den tiden? Han verkade i en tid då både Finland och Estland var en del av samma tsarvalde.

Sammanlagt tillverkade han sju orglar för kyrkorna i Finland. Orglarna han byggde för Finland skiljer sig utseendemässigt från de estniska. I Estland har skåpen en gotisk stil med spetsiga torn och tinnar medan de finländska är rundade.

OLEV KENTS (uppe på orgeln) och **Martti Porthan** har samarbetat med rekonstruktionen av Normannorgeln.



Upplivande obryddhet

BOK

Spleenish

Författare: Ulla Donner
Förlag: Schildts & Söderströms

Grafiska romaner – alltså tecknad skönlitteratur – är ingen vanlig genre på finlandssvenskt håll. I den

svenska bokfloden finns det fler av dessa böcker. Många av dem är tecknade av svenska unga serieskapare, många av dem med en punkig underton av att berättelsen (ofta självbiografisk) är viktigare än den konstnärliga finessen. Huruvida **Ulla Donners Spleenish** är självbiografisk eller inte är något oklart, men däremot står det klart att det här inte är



en bildberättelse som kompromissar med estetiken. Ulla Donner tar sidorna i besittning med ett flöde som är ständigt växlande mellan små detaljer och stora ord som fyller hela sidan. Bild och text samspelar fint och spetsas både med referenser till konsthistorien och med svart och ironisk humor av den där sorten som man kan fnissa igenkännande åt. *Spleenish* handlar om en ung kvinna som i en värld där alla försöker vara unika

tappar sin drive; lusten att vara framgångsrik och unik. Faktum är att hon inte bara tappar lusten, hon frågar sig till och med om hon någonsin haft lust att göra något med sitt liv.

Berättelsen är ett välformulerat vältrande i nutidens fixering vid hipstertrender och sociala medier, ett vältrande som får huvudpersonens ovilja att ta del i den engagerade yrseln att framstå som allt mera sund. Huvudpersonen förhåller sig

till mingelpartyt och avokadorecept med samma befriande brist på engagemang, och hennes ambivalenta förhållningssätt till omvärlden gör berättelsen ännu mera slagkraftig. Det borde vara deprimerande att läsa om någon som helt och hållet slutar försöka, men i stället märker jag att jag blir märkligt upprymd av den inte alltid så förtäckta kritiken mot nutidens jakt på likes och unika uttryck.

ERIKA RÖNNGÅRD



”Det är en fin sak att orgeln bevarats men också att den tas i bruk på nytt. Hur stort det är förstår lekmän inte.”

Martti Porthan

– Placeringen av piporna skiljer sig inte. Det är som att ha olika skal på sin telefon, förklarar Kents.

För Kents är den största överraskningen i projektet att orgeln över huvudtaget existerade.

– Jag hade inte trott att någon skulle spara en gammal orgel. Den blev målmedvetet ihopplockad och inpackad. Alla väsentliga delar fanns kvar. Jag har heller aldrig stött på en så bra och detaljerad inventering, säger han.

Den enda moderniseringen som gjorts är att man höjt placeringen av orgelns manualer med 9,3 centimeter för att ge plats för organistens ben. Mäniskorna idag är generellt längre än på 1800-talet. Skåpet har också fått en annan färgsättning, i den har man plockat upp färger från kapellets golv och tegelväggar för att få den att smälta in i sin nya miljö.

– För mig har utmaningen varit att få instrumentet att passa i kapellet och att bevara den ursprungliga orgelns karaktär. Jag tycker att vi har lyckats åter skapa samma ljud som Normannorglarna har i Estland och anpassat det till detta utrymme, säger Martti Porthan. Det är en fin sak att orgeln bevarats men också att den tas i bruk på nytt. Hur stort det är förstår lekmän inte.

– Historiska orglar står ofta placerade i något hörn. Men det här blir en bruksorgel och det är vi kantorer glada över. Tidigare har kapellet bara använts vid begravningar men nu kommer vi under sommarkvällarna att ordna konserter här i samband med de guidade turerna på begravningsplatserna, säger Klingenberg.

För den andra lagrade orgeln, Walckerorgeln, har man inga planer för tillfället.

– Vi har inte glömt den, men vi vågar inte ta itu med den ännu, säger Klingenberg.

För den saknas i detta nu både finansiering och utrymme.

Hör ett videoklipp då Christian Ahlskog improviserar på orgeln på www.kyrkpressen.fi

Hej på dej fadder!

Vad betyder det att vara fadder? Hur pratar man med barn om det som är ogripbart? Och hur låter govotips som tid, berättelser och en stor famn? Här hittar du färggranna böcker med inspiration för faddrar och andra som umgås med barn.

Faddergåvan

Livsnära berättelser om vad hedersuppdraget som fadder kan innebära i dag.

Pris 13,90 euro



Allt är nära

”Om det heliga i det vanliga.” En ledsagare för att tillsammans med barn hitta saker att förundras över och skymta det heliga mitt i vardagen.

Pris 19,90 euro

Texter av Monica Wikström-Jokela och Eero Jokela. Illustrationer av Mervi Lindman.



Hej Gud, här bor jag

Barnens egen bönbok leder in i bönerummet genom ord och bild. Knacka på dörren och se var du hamnar.

Pris 18,90 euro

Fadderdagen firas den 4 juni i församlingarna i Helsingfors och Vanda, med roliga aktiviteter och utflyktsmål för faddrar och fadderbarn. Mer info på helsingforsforsamlingar.fi/fadderdagen

Fontana Media

www.fontanamedia.fi
tfn (09) 612 615 30
info@fontanamedia.fi

PÅ TVÄREN CHRISTA MICKELSSON

Det bekväma konstaterandets undanflykt

– ”Jag är extrovert introvert!”

– ”Jag är INFJ, advokaten!”



– ”Jag är stenbock: blyg och ambitiös!”
– ”Jag är typ tre: presteraren!”

– ”Jag är HSP, högkänslig!”

Att ta reda på vilken personlighetstyp man har är numera inte svårare än att klicka i tjugo rutor på nätet. Alternativen är många – alla från seriösa institut till damtidningar prånglar ut sina personlighetstest.

Testen kan vara värdefulla redskap när vi försöker förstå oss själva, vem vi är och varför vi gör det vi gör. Så långt är allt bra. Men det finns en risk också: att vi börjar gömma oss bakom resultaten. Att vi cementeras i våra egenskaper i stället för att försöka se vå-

ra svagheter och göra något åt dem. Då är det så lätt att vid kritik slå ut sina händer och konstatera: ”Synd att du inte gillar det, men sån här är jag.”

Jag gör det själv hela tiden. Jag ursäktar mitt ibland inbundna beteende med att jag är en betraktare, att

det ligger i min natur att dra mig undan. Eller värre: att jag tycker att det är okej att vara otrevlig mot familjemedlemmar och vänner för att min intryckskvot redan är fylld för dagen.

Jag vill gärna lära mig något om den jag är, men jag vill också gärna lära mig nå-

got om den jag kunde bli.

(Ps. För den som är intresserad av en modell för personlighetstyper som fokuserar på utveckling är ett alternativ Enneagrammet. Jag pendlar mellan åttan och nian: utmanaren och fredsmäklaren.)

UR EVANGELIET

”Nej, när du ber, gå då in i din kammar, stäng dörren och be sedan till din fader som är i det fördolda.”

Läs mera i Matt. 6:5–13.

OM HELGEN

Böneläraren

Inom den evageliska kristenheten talar bönsöndagens texter traditionellt om bönen och om Kristus som den stora förebedjaren och böneläraren.

”Mina egna ord duger, vilka de än är. Jag behöver inte vara rädd. Vi ska se upp med vad vi ber om, sägs det, men det stämmer inte. Det går inte att ’säga fel’ inför Gud...”

Maria Kuchen i boken Kyrkoärets gudstjänster.



RUNT KNUTEN

Plantera äppelträd med församlingen!

Solf församlings vår-fest vid församlingshemmet torsdag kl. 13.

Jobbardagar 5-9.6.2017 på Snoan

Kom med och arbeta med praktiska uppgifter i trevlig gemenskap på Retreatgården Snoan, vi målar, fixar på gården, gör ved, mm. Det finns lämpliga uppgifter för var och en! Dagarna ramas in av andaktsstunder och måltider. Vi arbetar ca 4 timmar per dag. Ingen avgift för kost och logi för den som jobbar.

Anmälningar och mera information: retreatkoordinator Birgitta Udd, 040-630 7771.

Retreatgården Snoan
Lappvikkgrändsväg 22 B
10820 Lappvik



019-244 3032
www.snoan.fi

INSIDAN

Ansvarig redaktör:
Erika Rönngård,
040 831 6614,
annons@kyrkpressen.fi

Annonsera i Kyrkpressen!
Ludvig Andersson 044 050 3020, ludvig.andersson@kyrkpressen.fi
Jonny Åstrand 050 092 4528, cjcenter@malax.fi
Kyrkliga annonser: 040 831 6614, annons@kyrkpressen.fi

BETRAKTELSEN STIG-OLOF FERNSTRÖM



ILLUSTRATION: LINNEA EKSTRAND

För Guds skull

BÖNSÖNDAGENS TEXT från Gamla Testamentet (tre verser) är en kort avslutning på Daniels bön, som i sin helhet omfattar 16 verser.

Först är det viktigt att se på helheten. Impulsen till bön kom från Skrifterna (v.2), Jeremias bok. Profeten Jeremia var verksam endast några årtionden tidigare, men hans bok räknades till de bibliska skrifterna. Jeremia hade förutsagt (25:11) en sjuttioårig fångenskap som straff för Israels avfall från Gud.

DEN FROMMA Daniel som redan länge hade varit fånge i Babel hajade till. Snart har 70 år gått. Men varför kom vi hit? Jo, det var ju vår olydnad mot Gud. Och så börjar Daniels bön med en längre syndabekännelse. Han som var en ung pojke när han fördes i fångenskap förstod att han var delaktig i folkets synd. Förstår vi det? Det är lätt att kritisera vår kyrka och prästerna. Men inser vi att vi är medskyldiga till vår kyrkas förestående undergång – om inte Gud ingriper?

Det är alltså Guds ord som upplyser oss om skuld och straff. Hur reagerar vi?

Daniel ber i dagens text att Gud skulle se till den eländiga situationen. Jerusalems tempel, ”din helgedom” var förstört. Den plats som Gud hade gett dem! Där kunde folket möta sin Gud, den platsen behövde ses till. Daniel ber ödmjukt att Gud skulle ingripa. För sin egen skull. Guds ära stod på spel.

MEN DET gällde inte bara templet, utan hela staden som är ”uppkallad efter ditt namn”. Största delen av Finlands folk har genom dopet uppkallats efter Jesus Kristus, vi kallas kristna. När det andliga livet sloknar i Guds församling påverkas också hela samhället. Det syns tydligt i vårt eget land: ökande våld, oärlighet, fusk, ovilja att hjälpa nödställda med mera.

Det vi nu behöver är en genomgripande väckelse. Låt det bli vår innerliga och uthålliga bön idag och alla dagar. Vi har inga meriter inför Gud som ger oss rätt att kräva hans ingripande. Vi får be som Daniel: ”Ty det är inte på grund av vår rättfärdighet utan på grund av din stora barmhärtighet som vi kommer inför dig med våra böner.”

Stig-Olof Fernström är pensionerad kyrkoherde.

#bönetwitter

Jesus! Hjälp oss att be för vår kyrka och vårt land!

Följ Kyrkpressens bönetwitter på sökordet #bönetwitter
Veckans tweet är skriven av Stig-Olof Fernström.

HELGENS TEXTER

FÖRSTA LÄSNINGEN
Dan. 9:17–19

ANDRA LÄSNINGEN
Rom. 8:24–28

EVANGELIUM
Matt. 6:5–13

Femte söndagen efter påsk, Bönsöndagen. Temat är ”Hjärtats samtal med Gud”.

PSALMFÖRSLAG

333, 896, 871, 883 (N).

Psalmerna är valda av Dag-Ulrik Almqvist.

KLARSPRÅK

Radband kallar man det snöre med uppträdda pärlor som används inom flera religioner för att hålla räkningen på böner. Under medeltiden gjordes pärlorna till de nordiska radbanden ofta av bärnsten och ordet radband är egentligen en förvrängning av ravband – rav är nämligen ett äldre ord för bärnsten.

Radband är vanliga inom den katolska och den ortodoxa kyrkan. En modern form av radband som blivit populär i Finland och Sverige är den så kallade frälsarkransen. Källa: Wikipedia



KALENDERN 19-24.5

ÅBOLANDS PROSTERI

■ VÄSTÅBOLAND
Pargas församlingsdistrikt:
Sö 21.5 kl. 10: Högmässa i Pargas kyrka, Grönqvist, Lehtonen.
– kl. 11.30: Uppvakning vid hjältegravarna på de stupades dag.
On 24.5 kl. 18: De vackraste sommarsångerna kl. 18 i församlingshemmet.

Nagu kapellförsamling:
Sö 21.5 kl. 17.30: Uppvakning vid hjältegravarna på de stupades dag.
– kl. 18: Kvälls kyrka med nattvard i Nagu församlingshem, Granström, Ollila.
Korpo kapellförsamling:
Lö 20.5 kl. 15: Konsert i Houtskär kyrka med Pargas kyrkokör under ledning av Hanna Lehtonen.
Sö 21.5 kl. 11: Gudstjänst i Korpo kyrka, Killström, Granlund.
Houtskär kapellförsamling:
Sö 21.5 kl. 11: Gudstjänst i Houtskär kyrka, Heikkilä, Heikkilä.
Iniö kapellförsamling:
Ingen gudstjänst i Iniö denna vecka.

■ ÅBO
fre. 19.5 kl. 14: Monologen ”Luther i erum” med Johan Fagerudd, Arbis föreläsningssal, Kaskisgatan 5, Åbo. Fritt inträde
lö. 20.5 kl. 22.15: Mässa i mångfaldens tid, Domkyrkan. Nykomponerad mässa av Ulf Långbacka. Medlemmar ur Florakören, Brahe Djäkna och Åbolands Kyrkosångskretskörer medverkar.
sö. 21.5 kl. 12: Mässa i blomstertid, Domkyrkotorget. Tvåspråkig. Årkebiskop Kari Mäkinen (lit), biskop Teemu Sippo (pred), Mia Bäck (ass. lit), Cantorer Aboensis (dir. Olli-Pekka Laakkonen), Åbo-kvartetten och Marko Valtonen, dragspel.
ons. 24.5:
– kl. 13: Café Orchidé, Aurelia. Pirkko Ramström ”Mera om mina år i Australien”
– kl. 18: Veckomässa, Aurelia. Wikstedt

■ ÅBOLANDS PROSTERI

■ HAMMARLAND
5 sö e påsk 21.5:
Högmässa kl 12
65-års jubilerande konfirmander deltar
Ingemar Johansson, Carl-Micael Dan
Kristi himmelsfärds dag to 25.5:
Gökotta i Kjusan, kyrkstallarna kl 9
Ingemar Johansson, Carl-Micael Dan
Ulf Andersson och Christer Lie-wendahl
Kaffekorgen med.

ÅLANDS PROSTERI

■ NÄRPES
www.narpesforsamling.fi
Närpes
Sö 21.5 kl 12: Gudstjänst Sundqvist, S.Lindén, Närpes manskör dir. Tobias Udd. Efteråt kransnedläggning vid hjältegravarna.
Må 22.5 kl 13: Diakonismötets vårlunch på City Brasserie.
TO 25.5 kl 11: Soppdag i Norrnäs bönehus, sångprogram av fam. Jakobsson kl 12.30.
Övermark
Lö 20.5 kl 18: Vårfest i Frönäs bönehus, Samuel Erikson tal o sång, Jakobsson, Carling.
Sö 21.5 kl 10: Gudstjänst Jakobs-son, Wikstedt. Efteråt kransnedläggning vid hjältegravarna.
To 25.5 kl 12: Gemensam hög-

To 25.05 kl.11.00: Vandringsguds-tjänst, start från kyrkan. S Ång, Eva-Helena Hansen, A Karlsson
Sö 28.05 kl.11.00: Högmässa S Ång, F Erlandsson, A Karlsson

■ MARIEHAMN
Sö 21.05 kl. 11.00: Högmässa i S:t Görans, J-E K, G K.
TO 25.05 kl. 11.00: Högmässa i S:t Görans, M W, J D, St Petri kyrkokör från Västervik.
Kyrktaxi mot beställning, tfn 19500.

■ SUND-VÅRDÖ
Söndag 21.5 kl. 19.00: Kvälls-gudstjänst i Sunds kyrka. Carolina Lindström, Marina Saponova.
<http://sund-var doforsamling.fi/>

NÄRPES PROSTERI

■ KORSNÄS
Sö 21.5 11.00: Högmässa i Kyrkan, Guy Kronqvist, Deseré Granholm. Efteråt uppvaktning vid de stupades grav.
Må 22.5 9.30: Livets bröd i Församlingshemmet.
On 24.5: Vårpromenad runt gruv-leden ca 2 km. Gemensam avfärd från församlingshemmet kl.10, även möjligt att komma direkt till gruvan. Vi avslutar med kaffe och tilltugg samt en kort andakt.
To 25.5 11.00: Kristi himmelsfärdsdagens gudstjänst i Kyrkan, Cay-Håkan Englund, Deseré Granholm. Sång av Silver Sisters.

■ KRISTINESTAD
kristinestadssvenskaforsamling.fi
Sö 21.5 kl 10: Högmässa i L:fjärds kyrka, Engström, Martikainen. Efteråt uppvaktning vid hjältegravarna
Sö 21.5 kl 11.30: Uppvakning vid hjältegravarna invid Ulrika Eleonora
Sö 21.5 kl 12: Tvåspråkig högmässa i UE – Finland 100 år av självständighet. Norrback, Toivonen, Rosengård. Servering i Krs förs.hem
Sö 21.5 kl 17.45: Uppvakning vid hjältegravarna i Sideby
Sö 21.5 kl 18: Gudstjänst i Sideby, Engström, Martikainen
TO 25.5 kl 12: Friluftsgudstjänst på Jonnsborg, Norrback, Rosengård, Ribacka-Berg. Välsignelse av nya hjälpledare. Fisksoppa till förmån för Estlandsarb. 7€/3€

■ NÄRPES
www.narpesforsamling.fi
Närpes
Sö 21.5 kl 12: Gudstjänst Sundqvist, S.Lindén, Närpes manskör dir. Tobias Udd. Efteråt kransnedläggning vid hjältegravarna.
Må 22.5 kl 13: Diakonismötets vårlunch på City Brasserie.
TO 25.5 kl 11: Soppdag i Norrnäs bönehus, sångprogram av fam. Jakobsson kl 12.30.
Övermark
Lö 20.5 kl 18: Vårfest i Frönäs bönehus, Samuel Erikson tal o sång, Jakobsson, Carling.
Sö 21.5 kl 10: Gudstjänst Jakobs-son, Wikstedt. Efteråt kransnedläggning vid hjältegravarna.
To 25.5 kl 12: Gemensam hög-

mässa Sundqvist, S.Lindén.
Pörtom
Sö 21.5 kl 18: Gudstjänst Sundqvist, S.Lindén. Kransnedläggning vid hjältegravarna hålls kl 17.30 före gudstjänsten (OBS tiden!)
To 25.5 kl 18: Finskspråkig förbön- o lovsångskväll i kyrkan. Nattvard. Pastor Mikko Lempi-nen, G.Lindén m lovsångsgrupp, S.Lindén orgel.

KORSHOLMS PROSTERI

■ BERGÖ
Lö 20.5 kl. 10: Skriftskola i församlingshemmet.
Sö 21.5 kl. 14: Högmässa, Englund, Brunell. Kransnedläggning vid hjältegravarna.
Ti 23.5 kl. 19: Gemensamma kyrkofullmäktige sammanträder i Bergö församlingshem.

■ KORSHOLM
Fre 19.5:
kl 19 Orgelafton med Erica Nygård: Andakt. Fritt inträde.
Sö 21.5:
kl 10 Högmässa: i kyrkan, Lidén och Westerlund, Kyrkokören. Uppvakning vid hjältegravarna.
To 25.5:
kl 10 Festmässa: i kyrkan, Berg, Särs och Nordqvist-Källström, Kören Collegium Vox Humana från Sverige. Kyrkkaffe i församl.hemmet.
kl 13 Vårvandring på Kristi himmelsfärdsdag: längs Iskmo-Jungund vandringsled, 4 km. Start Iskmovägen Hallonäs, 63gr 12.5/21gr 37.48. Karta: www.iskmosunden.fi. Samåkning från Iskmo daghem, Iskmovägen 24, kl 12.45. Stövlar eller kraftiga skor samt matsäck. Korvgrillning. Andakt Berg. Alla välkomna med!
kl 17 Konsert med Westbergs Vocalensembele och Kammarkören
Psallite: dirigenter Eric Westberg och S. Westerlund. Arr. Vasa Körfestival och Korsholms sv. förs. Biljetter 20€/15€.

■ KVEVLAX
Sö 21.5 kl. 10: Högmässa, De stupades dag, Örn, Lithén. Efter högmässan uppvaktning vid hjältegravarna.

■ MALAX
Sö 21.5 kl. 10: De stupades dag. Tvåspråkig gudstjänst i kyrkan. Niklas Köping, trumpet/Legato, Kyrkokören och Trallarna medv. Uppvakning vid krigargravarna. Tornberg, Lax.
Må 22.5 kl. 10: Familjecafé i Socken. Arr. Folkhälsan i Malax.
Ti 23.5 kl. 19: Gemensamma kyrkofullmäktige sammanträder i Bergö församlingshem.
TO 25.5 kl. 10: Kristi Himmelsfärdsdag. Gudstjänst i kyrkan. Tornberg, Lax.
TO 25.5 kl. 19: Tvåspråkig önskesångskväll i KH. Kaffe från kl 18.30. Kollekt till Gemensamt Ansvar. Vi avtackar vaktmästare Gunvor Holmlund, som går i pension.

RADIO & TV

Andrum kl. 6.54

(med repris 9.10)

Fre 19.5 Camilla Klockars, Vasa **Sö** 21.5 9.03 Ett ord om helgen **Må** 22.5 Nya psalmer. Jan Hellberg, Karis **Ti** 23.5 Henrik Perret, Helsingfors **Ons** 24.5 Magnus Mikander, Kuni **VEGA**

Aftonandakt kl. 19.15

Fre 19.5 Stig-Olof Fernström, Helsingfors (repris från 16.5.2017 kl. 6.54) **Sö** 21.5 Hjärtats samtal med Gud. Textläsare: Johanna Eklund och Johan Klingenberg. Producent: Hedvig Långbacka **Må** 22.5 Jan Tunér, Ekenäs **Ti** 23.5 Lars-Johan Sandvik, Nykarleby (repris från 25.7.2016) **Ons** 24.5 Per Stenberg, Karleby. **VEGA**

Gudstjänst kl. 13.03

Sö 21.5. Mässa i blomstertid. Tvåspråkig ekumenisk gudstjänst från Åbo. Medverkande: Kari Mäkinen, Mia Bäck, Teemu Sippo med flera. **VEGA**



PETALAX

Högmässa: sö 21.5 kl. 11. Englund, Nygård. Kransnedläggning vid de stupades gravar.

Gemensamma kyrkofullmäktige sammanträde: ti 23.5 kl. 19 i Bergö församlingshem. **Gudstjänst på Kristi himmelfärdsdag:** to 25.5 kl. 11. Björklund, Brunell.

REPLIT

Sö 21.5 kl. 10: Gudstjänst i Replot. Emilia Kontunen, Sten. Uppvaktnings vid de stupades grav efter gudstjänsten.

Sö 21.5 kl. 12.30: Högmässa i Björkö. Emilia Kontunen, Sten. Uppvaktnings vid de stupades grav efter högmässan.

Kristi himmelfärdsdag kl.10: Högmässa i Replot, Kaski, Sten **Kristi himmelfärdsdag kl.12.30:** Gudstjänst i Björkö. Kaski, Wargh. "Vi över 60", värfest i Björkögården efter gudstjänsten. Wargh, Örn.

SOLF

Sö 21.5 kl. 10: Högmässa, de stupades dag, tillsammans med Sundom kapellförsamling, Hans Boije, predikant, Ann-Mari Audas-Willman, liturg, Karolin Wargh, kantor, Sundomkören, dir. Monica Heikius. Efter högmässan uppvaktning vid de stupades gravar.

To 25.5 kl. 10: Kristi himmelfärdsdag. Gudstjänst, Emilia Kontunen, Karolin Wargh, Koralkören. Radiering.

To 25.5 kl. 13: Hela församlingens värfest vid församlingshemmet. Vi firar märkesåret av reformationen

med sång och musik, plantering av äppelträd, spårning, öppet hus, presentation av kyrkan m.m. Vi bjuder på våfflor och kaffe/saft. I händelse av regn hålls programmet i församlingshemmet. Välkommen!

VASA

TREFALDIGHETSKYRKAN
De stupades dag tvåspråkig gudstjänst: sö 21.5 kl 10 Forslund, Niemi, Andersson, Tuomisto. Ut-sändande av kranspatruller.

Högmässa: sö 21.5 kl 13 Mats Björklund provpredikar inför kyrkoherdevalet, Lundström, Heikius. kvartett fr. Pedavoces. Kyrkkaffe.

BRÄNDÖ KYRKA

Sunday Service: at 1 pm.

SUNDOM KYRKA

De stupades dag högmässa: sö kl 10 i Solf kyrka. Boije, Audas-Willman, Heikius, Wargh, Sundomkören. Uppvaktnings vid hjältegravarna.

PEDERSÖRE PROSTERI

ESSE

Fr 19.5 kl. 20: Ungdomssamling i Fyren, Öhland.

Sö 21.5 kl. 10: Gudstjänst i kyrkan, Harry Backström, Sune Sundelin. Trumpet Samuel Forsblom. Textläsare Bengt Forsblom, dörvårdard Överesse. Kransnedläggning.

- **kl. 14:** Sammankomst i Punsar bönehus.
- **kl. 18:** Kvällspredikan i Ytteresse bönehus, Bengt Forsblom.
Ti 23.5 kl. 18-21: Loppis och café i Ytteresse bönehus.

To 25.5 kl. 10: Tvåspråkig festmässa i Pedersöre kyrka, pred. Sixten Ekstrand, lit. Hans Häggblom och Marko Mitronen. Samfällighetens präster, kantorer och körer. Kyrkkaffe. Ingen gudstjänst i Esse 25.5!

- **kl. 14:** Sammankomst i Punsar bönehus.

Läger för 12-14-åringar: hålls på Svedja lägergård 6-8.6. Mera info och anmälan via www.esseforsamling.fi.

Anmälningar till skriftskolan 2018 tas emot på www.esseforsamling.fi. Gäller dem som är födda år 2003 eller tidigare.

JAKOBSTAD

FR 19.5 kl. 19.00: In da house i Församlingacentrets ungdom. utr., Wikblad.

LÖ 20.5 kl. 19.00: Konsert i Jakobstads kyrka. Jacob Gospel "Miracles", dir. Mikael Svarvar, performance Liili Pettersson. Programblad 10 €.

SÖ 21.5 kl. 11.15: Uppvaktnings vid krigargravarna.

SÖ 21.5 kl. 12.00: Gudstjänst med dop i Jakobstads kyrka, Björk, Krokfors, doppräst Frida Einarsson, Borgmästare, sång Roy Pettersen.

SÖ 21.5 kl. 13.00: Fokus gemenskapdag vid Pörkenäs lägergård. Inleds med lunch kl. 13. Kl. 14 Äventyrsbana, kaffe. Kl. 16 Nattvard, Björk.

SÖ 21.5 kl. 15.00: Sammankomst i Skutnäs bönehus, Sture Wargh.
TO 25.5 kl. 10.00: Tvåspråkig festmässa i Pedersöre kyrka med anledning av reformationsjubileet, pred. Sixten Ekstrand, lit.

Hans Häggblom, samfällighetens präster, kantorer och körer. OBS! Tiden och platsen.

KRONOBY

LÖ 20.5 kl. 19.30: Ungdomssamling vid Sommarhemmet.

SÖ 21.5 kl. 10.00: Gudstjänst. Ventin, Uunila. Uppvaktnings vid hjältegravarna. Scouterna.

Må 22.5 20.30: Completorium i Päräs kapell.

Ti 23.5: Karagruppern får besök av motsvarande grupp från Oravais. Samling kl. 17.40 vid församlingshemmet för en gemensam avfärd till Korpholmen.

To 25.5 kl. 10.00: Gudstjänst. Ventin, Ellfolk-Lasén. Kyrkkaffe.

LARSMO

Sö 21.5 kl. 10 Gudstjänst på de stupades dag: Sjöblom, Wiklund, kyrkkaffe. Kyrkvård: Murmästar. Efter gudstjänsten uppvaktning vid krigargravarna.

To 25.5 kl. 13 Holm söndagsskolas: våravslutning i prästgården.

- **kl. 18 Kvällshögmässa på Kristi himmelfärdsdagen:** Sjöblom, Wiklund, sång Mats Löf. Kyrkvård: Furuholmen.

NEDERVETIL

SÖ 21.5 kl. 10.00: Gudstjänst, Wallis, Smedjebacka, Nedervetil hornorkester dir. J Nygren. Uppvaktnings vid de stupades gravar.

LÖ 27.5 kl. 10-12: Vårmarknad vid fh. Försäljning av perenner, bakverk och råmjölk. Lotteri och kaffeservering. Perenner och bakverk tas emot med tacksamhet.

NYKARLEBY

GEMENSAMT
To 25.5 kl 12 Ekumenisk gudstjänst: torget - reformationen 500 år, sång, musik, korta tal

Sö 4.6 Retreatdag vid Merilä: samvaro i tystnad med vägledning. Info o anmälan senast 30.5 till Eklöv 040-8687051 el. Sandvik 040-8687044.

CENTRUM

Sö kl 10 Gudstjänst: Östman, Ringwall, Nykarleby Manskör, uppvaktn. vid stupades gravar

Ti kl 19 Bibel, samtal o bön: fh **MUNSALA**

Sö kl 12 Gudstjänst: Sundstén, Ringwall, uppvaktn. vid stupades gravar

-**kl 18 Lovsång o förbön:** fh, Olle Rosenqvist

On kl 15 Skriftskola Jeppo-Munsala: Jeppo fh

-**kl 17.30 Skriftskolans föräldrasamling:** Jeppo fh, soppa o kaffe

De äldres kyrkogångsdag: sö 28.5 kl 12, högmässa, servering o program. Kyrktaxi: kontakta Bojan 040 8687052 / Monica 040 8687053

JEPPU

Sö kl 10 Högmässa: Sundstén, Hellman, uppvaktn. vid stupades gravar

On kl 15 Skriftskola Jeppo-Munsala: fh

-**kl 17.30 Skriftskolans föräldrasamling:** fh, soppa o kaffe

PEDERSÖRE

www.pedersoreforsamling.fi

Andakt: Fr 19.5 kl 14 i Pedersheim, Purmo församling

Ungdomskväll: Fr 19.5 kl 20 i Kyrkhemmet i Bennäs, Heidi och Niklas Storbäck

Gudstjänst: Sö 21.5 kl 10 i kyrkan, Manskören, dir. N-O Frantz, Häggblom, Sandstedt-Granvik, textläsare Nina Wikström, dörv-

vårdar Skutnabba, efteråt uppvaktning med anledning av de stupades dag

Sammankomst: Sö 21.5 kl 15 i Flynnängens bönehus, Staffan Snellman, tolkning, radiering

Tvåspråkig festmässa: To 25.5 kl 10 med anledning av Finland 100 år/Reformationen 500 år i kyrkan, gemensam för samfällighetens församlingar, pred. Sixten Ekstrand, organist Henrik Östman,

gemensam för samfällighetens församlingar, pred. Sixten Ekstrand, organist Henrik Östman, dörvårdard Lövvö, efteråt kyrkkaffe i Pelargängen

PURMO

Sö 21.5 kl. 10: Gudstjänst i kyrkan, Sandström, Granvik. Sång Eivor och Nisse Johansson. Kransnedläggning.

Må 22.5 kl. 9.30: Familjeklubbens avslutning med picknick ute i lekparken. Kläder enligt väder.

To 25.5 kl. 10: Tvåspråkig festmässa i Pedersöre kyrka med anledning av reformationsjubileet. Predikant Sixten Ekstrand, liturger Häggblom, Mitronen. Samfällighetens kantorer och körmedlemmar. Kyrkkaffe. Ingen gudstjänst i Purmo kyrka 25.5!

TERJÄRV

To 18.5 kl 12: Må bra-dag tillsammans med Folkhälsan. Lunch vid Marinas kl 11-12. Program och kaffe i förs.h.

FR 19.5 kl 18.30: Bön och lovsång i förs.h. Tuula Vilo m.fl medv.

SÖ 21.5 kl 10 De stupades dag: Högmässa, khden, kantor; manskören, dir. Karl Gustaf Sundman. Uppvaktnings vid hjältegravarna.

ON 24.5:
- **kl 13 samlas Sorgegruppen,** förs.h.
- **kl 18 Konfirmandföräldrasamling,** förs.h

TO 25.5 Kristi himmelfärdsdag kl 11: Familjegudstjänst, khden, kantor, dagklubben, barnkören.

Tusen tack till alla som bidrog till och deltog i Brunchen 30.4! Gemensamt Ansvar fick 653,35€.

SIBBO
Mer information på Sibbo svenska församlingens hemsida www.sibbosvenskaforsamling.fi

Fr 19.5 kl. 19: Sommarkonsert med Sibbo kammarorkester och Castor et Pollux i Sibbo kyrka. Anna Westlund, cello, Tapio von Boehm, dirigent. Brahms, Elgar, Sibelius. Program 6/12 euro.

Sö 21.5 kl. 11.30: Uppvaktnings vid hjältegravarna, Gamla kyrkan S:t Sigfrid. Sibbo Sångbröder medverkar. Helene Liljeström, Mauriz Brunell.

Sö 21.5 kl. 12: Mässa i Sibbo kyrka. Camilla Ekholm, Lauri Palin.

Sö 21.5 kl 13: Lunchkonsert för krigsveteranerna i Kyrkoby församlingshem. Sibbo Sångbröder, Heidi Ketola violini.

Ti 23.5 kl. 15: Kyrkobröderna i prästgården. Terminsavslutning.

On 24.5. kl. 12: Äldre i Söderkulla, terminsavslutning i Prästgården i Kyrkoby. Förhandsanmälan för anordnande av skjuts senast 19.5 till Katja Korpi tfn 050 540 0869.

REGION 2

DOMPROSTERIET

BORGÅ
SÖ 21.5 KL. 10: GUDSTJÄNST i Emsalö kapell, Puska, Helenelund

KL. 12: HÖGMÄSSA i domkyrkan, R. Stråhlman, Wilén, Tollander, Marianne Kulps gudstjänstgrupp, Michaela Lepistö, lägerdeltagare.

KL. 13.30: UPPVAKTNING VID HJÄLTEGRAVARNA på De Stupades dag, Eisentraut-Söderström

KL. 14: KAFFEBJUDNING för veteranerna i svenska församlingshemmet, Runebergsg. 24

TO 25.5 KL. 12: HÖGMÄSSA i domkyrkan, Puska, Lindberg, Helenelund, Gaudeamuskören. Kollekt: Retreatgården Snoon

KL. 18: KVÄLLMÄSSA MED TECKENSPRÅK i Lilla kyrkan i samband med De dövas kulturdagar i Borgå. Medverkande dövrpräster Maria Lindberg och Janne Rissanen.

LAPPTRÄSK

sö 21.5 kl. 11: Tvåspråkig högmässa i kyrkan, De stupades dag. Esa Siljamäki, Henna Nieminen. Kyrkkaffe i församlingshemmet

LILJENDAL

lö 20.5 kl. 17.30: Cellis i Mariagården **sö 21.5 kl. 10:** Tvåspråkig högmässa i kapellet, LS, PJ. De stupades dag, uppvaktning vid hjältegravarna kl. 9.30

sö 21.5 kl. 14: Högmässa i Andreaskapellet, Pernå församling

LOVISA

To 18.5 kl. 14: Födelsedagsfest för inbjudna, församlingens församlingshemmet

Lö 20.5 kl. 10: Familjeutfärd till Kungsbacka Husdjursfarm för anmälda. Start från turisthållplatsen kl. 10, tillbaka ca kl. 15

Sö 21.5 kl. 10: Högmässa i kyrkan, af Hällström, Tollander, Wallmökören

Sö 21.5 kl. 14: Vinterskriftskolans lektion i kyrkan

Sö 21.5 kl. 16: Konsert med Trio ad libitum i kapellet

Må 22.5 kl. 14.30: Bisagruppen i Vesperhemmet, Matt 24-25

Ti 23.5 kl. 11-13: En Euros Café i församlingshemmet

On 24.5 kl. 16.15: Puzzlekväll i Valkom kyrka. Vi grillar!

To 25.5 kl. 14 (Obs, tiden!): Vinterskriftskolans konfirmation i kyrkan, af Hällström, Tollander, Karlsson

To 25.5 kl. 18: Enligt Markos i kyrkan

PERNÅ

Sö 21.5:
- **kl. 10 De stupades dag - tvåspråkig högmässa i kyrkan:** Minna Silfvergren, Marcus Kalliokoski. Efter mässan uppvaktning vid hjältegravarna.

- **kl. 14 Mässa i Andreaskapellet:** Minna Silfvergren, Marcus Kalliokoski.

To 25.5:
- **kl. 10 Kristi himmelfärdsdag - Pilgrimsvandring (c 15 km) och tvåspråkig mässa:** vid Korsvik stenkyrka, med start från Pernå kyrka kl. 10.

Robert Lemberg, Nina Fogelberg. Efter gudstjänsten hemfärd med abonnerad buss, c kl.15. Tag lämpliga kläder och matsäck med! Ingen gudstjänst i Pernå kyrka.

To 1.6:
- **Församlingsutfärd till Sibbo, Tusby och Ainola:** Start från kyrkans parkering kl. 10 eller Gammelby ABC kl. 10.15. Vi är tillbaka vid 17-tiden. Anmälan senast 23.5. till diakon Riitta Buddas 040 83 91 530. Pris 20 €.

SIBBO
Mer information på Sibbo svenska församlingens hemsida www.sibbosvenskaforsamling.fi

Fr 19.5 kl. 19: Sommarkonsert med Sibbo kammarorkester och Castor et Pollux i Sibbo kyrka. Anna Westlund, cello, Tapio von Boehm, dirigent. Brahms, Elgar, Sibelius. Program 6/12 euro.

Sö 21.5 kl. 11.30: Uppvaktnings vid hjältegravarna, Gamla kyrkan S:t Sigfrid. Sibbo Sångbröder medverkar. Helene Liljeström, Mauriz Brunell.

Sö 21.5 kl. 12: Mässa i Sibbo kyrka. Camilla Ekholm, Lauri Palin.

Sö 21.5 kl 13: Lunchkonsert för krigsveteranerna i Kyrkoby församlingshem. Sibbo Sångbröder, Heidi Ketola violini.

Ti 23.5 kl. 15: Kyrkobröderna i prästgården. Terminsavslutning.

On 24.5. kl. 12: Äldre i Söderkulla, terminsavslutning i Prästgården i Kyrkoby. Förhandsanmälan för anordnande av skjuts senast 19.5 till Katja Korpi tfn 050 540 0869.

HELSINGFORS PROSTERI

JOHANNES
Mer information på Johannes hemsida: www.helsingforsforsamlingar.fi/johannes

Fr 19.5 kl. 10-11.30: Musikek i Hörnan, Högbergsgatan 10, gatunivån. Hollmörus. kl. 12.15-13.30: Veckolunch i Högbergsgården, Högbergsgatan 10 E. Välkommen på middagsbön i Johanneskyrkan kl. 12.

Lö 20.5 Kyrkans musikfest kl. 15.30: Körer från Finlands svenska kyrkosångsörbund framför Timo Kiiskinen "Then nya Pingstmessan" i Domkyrkan. Fritt inträde.

Kl. 21: Orgelmässa i Johanneskyrkan. "Missa surrexit Christus". Busck-Nielsen, André Troberg, Almqvist. Fritt inträde.

Sö 21.5 5 söndagen efter påsk kl. 10: Högmässa S:t Jacobs kyrka. Lindström, Henricson. S:t Jacobskören. Kyrklunch.



På söndag den 21.5 firas en gudstjänst med deltagarna i kyrkodagarna i Åbo. Gudstjänsten är en tvåspråkig ekumenisk mässa i blomstertid som firas ute på Domkyrkotorget.

Mässan förrättas av ärkebiskop Kari Mäkinen tillsammans med Mia Bäck som är tf kyrkoherde i Åbo svenska församling. Katolska kyrkans biskop Teemu Sippo predikar.

Kören Cantores Aboensis uppträder under ledning av Olli-Pekka Laakkonen. Medverkar gör också en stråkkvartett där Juha Viljanen och Marjaana Holma spelar violin, Juhani Forsman spelar altviolin och Laura Olli spelar cello. Jun Saotome uppträder på oboe och Marko Valtonen spelar dragspel.

Under mässan välsignas också Finska Missionssällskapets nya missionärer till sin tjänst. Mässan sänds direkt kl. 12 i Yle TV1 och i något förkortad form i Yle Vega kl.13.03.

KONSERT HELSINGFORS

Det försvunna ljust

Händels och Vivaldis sång-musik glöder av hopplös kärlek, passion och längtan. Sopranerna **Minna Nyberg** och **Katja Vaahtera** framför andliga och profana arior i en dramatiserad konsert där musikens

känslouttryck får en ramberättelse baserad på nunnan **Mariana Alcoforados** kärleksbrev och texter ur Höga Visan. En arbetsgrupp som består av Nyberg, Vaahtera och cembalis-ten **Marianna Henriksson** har skapat librettot och det sceniska förverkligandet av föreställningen. Hela artis-



tensemblen består av finländska musiker som specialiserat sig på gammal musik och som är verk-samma både i hemlandet och utomlands. Konserten heter *Det försvunna ljust* – *Syster Marianas kärlek* och är en önskad uppföljare till arbetsgruppen Nyberg-Vaahtera-Henriks-

sons framgångsrika föreställning *La Donna Barbara* – *Barockens kvinnokompositör Barbara Strozzi*.
Det försvunna ljust ges måndagen den 29.5 kl. 19 i Balders sal, Helsingfors. Biljetter 20 euro / 15 euro.

kl. 12: Högmässa i Johanneskyrkan. Busck-Nielsen, Lindström, Böckerman, Almqvist. Kyrkkaffe.
Må 22.5
kl. 10-11.30: Babyrytmik i Hörnan, Höbergsgatan 10, gatunivån. För barn under 1 år. Hollméus.
kl. 14-18: Häng i Tian. Öppet hus i ungdomslokalen. Romberg.
Ti 23.5
kl. 9.30: Start till rekreativdagen i Nilsas. Endast för anmälda.
kl. 12: Lunchmusik i Gamla kyrkan med Anne Hätönen.
kl. 13.30-14.30: Musiklek för 0-2 åringar i Bokvillan, Tavastvägen 125. Hollméus.
kl. 18: Mariavesper i Johanneskyrkans krypta. Busck-Nielsen, Lindström, Böckerman.
On 24.5
kl. 18: Veckomässa i Gamla kyrkan. Lindström, André Troberg, Almqvist.
Middagsbön: i Johanneskyrkan vardagar kl. 12.
Hör här musikgruppsentusiaster! Församlingen bjuder barn och föräldrar som deltagit i årets musiklekgrupper på en dagsutfärd till Svartholmen den 2.6, med start kl. 9.00 från Edesviken. Lunch på självkostnad 4 €! Mer information fås av Helena Hollméus, tfn 050 447 2887. Anmälningar till helena.hollmerus@evl.fi senast 24.5!

MATTEUS
Matteus hemsida: www.matteus.fi
MATTEUSKYRKAN ÅBOHUSVÄGEN 3
Sö 21.5 kl. 10: högmässa. Femte söndagen efter påsk ("Himmelrikets medborgare i världen"). Stefan Forsén, Anders Forsman. Kyrkkaffe i Olavus-salen.
On 24.5 kl. 15.30-17: Ingen VårTon.
PENSIONÄRSUTFÄRD TILL BORGÅ: 6.6 kl. 9-17.30, start från Matteuskyrkan. Guidat besök i Noark's miniatyrvärld. Lunch i Hanna-Marias källare. Besök i Runebergs hem mm. Eftermiddagskaffe på Haiko gård. Pris 20 euro (resa, lunch och kaffe ingår. Anmäl senast 29.5 kl. 14 matteus.fors@evl.fi eller 09-2340 7300 (meddela också om ev specialdieter).

PETRUS
www.petrusförsamling.net
Lö 20.05
kl. 09.30 Familjekrust: i Hagasalen, Vesperv. 12. En skön lördagsmorgon tillsammans med andra barnfamiljer. God krust, gott kaffe, goda samtal och massor av leksaker!
Sö 21.05
kl. 10 Högmässa: Munksnäs kyrka, Tegelst. 6. Peter Fagerholm, Björk, Hilli kl. 11.15 Uppvakning vid Hjaltegravarna i Södra Haga
kl. 12 Högmässa: Äggelby gamla kyrka, Brofogdev. 12. Peter Fagerholm, Björk, M.Sandell
kl. 12.15 Uppvakning vid Hjaltegravarna i Sockenbacka
kl. 12.15 Uppvakning vid Hjaltegravarna i Munksnäs
kl. 13.30 Uppvakning vid Hjaltegravarna i Äggelby på Malms gravgård
kl. 16.30 Puls gudstjänst: i Södra Haga kyrka, Vespervägen 12.
Ons 24.05
kl. 11-14 Familjecafé: med lunch, lek och samtal på Café Torpet.
To 25.05
kl. 10 Gudstjänst: i Månsas kyrka på Kristi himmelsfärdsdag. Kyrkkaffe efteråt. Thylin, Hilli

Övrigt:
Barnläger: Välkommen med på dagsläger för barn 6-11 år 5-9 juni kl 9.30 - 16 på Vesper-vägen 12A. Mer info och anmälan på hemsidan.
Bibeldagar på Houtskär: 17-21 juni. Medv. Bengt Lassus, Stig-Olof Fernström, Olav Söderström m.fl. Mera info fås från Petrus kansli 09 2340 7100
Familjeläger på lekholmen: 18-20.8. Gemensamt med Matteus och Johannes församling. Mera info och anmälan på hemsidan.
Messiantsk team: från Ukraina med-verkar vid Israel-kväll i Munkshöjdens kyrka fredag 26.5. kl. 18. Kollekt till Umans församlings arbete i Ukraina. Tolkning till finska och svenska. Välkommen!

HELSINGFORS PROSTERI
LÖ 20.5 kl. 15.30: Then nya pingst-messan. Närmare 200 sångare från Finlands svenska kyrkosångsörbund framför Then Nya Pingstmessan av Timo Kiiskinen i Helsingfors domkyrka. Markus Malmgren sitter vid orgeln. Nina Kronlund dirigerar kören, Johan Westerlund är liturg. Mässan är det största svenska inslaget i Kyrkans musikfest.
Kyrkans musikfest 19.-21.5.2017:

Under tre dagar i maj fylls Helsingfors centrum och dess kyrkor av olika sorters högklassig, glädjefylld och mångsidig musik. Plock ur programmet: Rajaton, Cantores Minores, Händels Messias-oratorium, Then nya Pingstmessan och mycket mera. Läs mera på www.kirkonmusiikkijuhlat.fi/pa-svenska/
Högholmen, Heureka, Flygmuseet, Helsinki SkyWheel ... Söndagen den 4 juni erbjuder församlingarna en massa roliga utflyktsmål till rabatterade priser för faddrar som kommer tillsammans med sitt fadderbarn. Boka in en dag med ditt fadderbarn! www.helsingfors-forsamlingar.fi/fadderdagen
Må 5.6 kl. 12-16: Utfärd för syns-kadade till Svartholmen, lunch och kaffe ingår. Utfärden görs i samarbete med Svenska Synskadade i Mellersta Nyland. Anmälningar till diakonissan för handikapparbete Maria Hall-Pänttälä (maria.hall-panttaja@evl.fi/ 050 3800 922 senast den 29 maj).
Ons 7.6 kl. 11-15: Utfärd till Svartholmen, lunch och kaffe ingår. Utfärden görs i samarbete med Psykosociala föreningen Sympati. Anmälningar till diakonissan för handikapparbete Maria Hall-Pänttälä (maria.hall-panttaja@evl.fi/ 050 3800 922) senast den 24 maj.

Det hjälper att prata: Kyrkans samtalshjälp finns till för dig som behöver ett lyssnande öra. De jourhavande är utbildade frivilliga eller kyrkligt anställda med tystnadsplikt. Samtalstjänsten består av chatt, brev-, nät- och telefonjour. Chatt-jouren är öppen må-tors kl. 18-20 och finns på adressen www.samtalstjanst.fi. Nätjouren hittar du under samma adress, breven besvaras inom en eller ett par dagar. Telefonjourens nummer är 0400 22 11 90 (från utlandet +358400221190) och dejourerar varje kväll kl. 20-24. Du kan dessutom skriva ett handskrivet brev till Kyrkans brevjour, PB 210, 00131 Helsingfors. OBS! Nytt nummer!
Kampens kapell: öppet vardagar 8-20 och veckoslut samt helgdagar 10-18. Mer info www.helsingforsforsamlingar.fi.

DEUTSCHE GEMEINDE
So 21.5. um 11 Uhr: Gottesdienst (Matti Fischer)

OLAUS PETRI
Lö 20.5 kl. 18: Helgsmålsbön – Musik-andakt. Hanna Laakkonen-Yang, orgel.
Sö 21.5 kl. 11: Högmässa. Viinikka, Laakkonen-Yang.
On 24.5 kl. 10: Musiklek för 0-4 åring-
ar. Ledare Sussi Isaksson.
To 25.5 kl. 11: Högmässa. Viinikka, Laakkonen-Yang. Schola Olaus Petri medverkar, dir. Valtter Maasalo.
On 31.5: Musiklekens värfest med början kl. 16. Om vädret tillåter är vi delvis ute i trädgården. Vi börjar med litet ätbart, därefter får alla som vill uppträda med sång, dans och rytminstrument. Välkommen!

MELLERSTA NYLANDS PROSTERI

ESBO
Söndag 21.5. De stupades dag: Esbo domkyrka kl. 10 (OBS tiden!) tvåspråkig högmässa. von Martens, Bengts, Reetta Ikonen, Marja-Liisa Talja. Uppvakning vid de stupades gravar efter högmässan. Kyrkkaffe i församlingssgården.
Hagalunds kyrka kl. 12 högmässa. Ertman, Kronlund. Kyrklunch och väfflor. Köklax kapell kl. 16 lövsångsmässa. Ertman, Kronlund, lövsångsteamet. Söndagsskola. Kyrkkaffe.
Kristi himmelsfärds dag, torsdag 25.5: Friluftsgudstjänst vid Sockenstugan (OBS platsen!) kl. 12.15, Rönnberg, Malmgren. Församlingen bjuder på picknick. Vid regn gudstjänst kl. 12.15 i domkyrkan, kyrkkaffe i Sockenstugan. Köklax kapell kl. 15 ekumenisk gudstjänst i samarb. m. Mankby bibliska församling. Ahlbeck, Kronlund m.fl. Kyrkkaffe.
Församlingsutfärd till Sjundeå 8.6: start kl. 9.15 Kalajärvi kapell, Höst-glödsängen 3, kl. 9.45 Olars kyrka, Olarsbacken 4, kl. 10.00 Esbo domkyrkas östra parkeringsplats, kl. 10.10 Köklax kapell, Handelsbacken 1. Kl. 11-12 Guidning på Fanjunkars i Sjundeå, kl. 12.30-13.30 lunch på Pickala ABC, kl. 14 Sjundeå kyrka och församlingsshem, andakt, kaffe, kl. 15.30 hemfärd. Pris 25 € (transport, guidning, lunch), betalas med inbetalningskort. Anmälningar

senast 29.5, 050 432 4323 eller nina.wallenius@evl.fi.
Samlingar för seniorer & daglediga kl. 13-15: Träffdax i Köklax kapell ti 23.5, Sökö servicehus ti 23.5.
Öppen mottagning: Kyrktian, Kyrkog. 10, i maj-augusti endast på torsdagar kl. 10-12. Diakoniarbetare på plats, man kan komma in i olika ärenden, beställa längre tid till självvård, för utredning av ekonomiska bekymmer m.m.

GRANKULLA
To 18.5 kl. 17 Granidagens lotteri: i Thumansparken. Intäkterna går till diakonin.
Arr. Grankulla kyrkoföreningen och Grankulla sv. frs.
Kl. 19.30 Granidagens konsert: i kyrkan. Johanna Iivanainen, sång och piano; Mikko Iivanainen, gitarr. Frivillig programavgift 10€.
Sö 21.5 kl. 10 Tvåspråkig gudstjänst: Daniel Nyberg, Anne Huoponen, Anne Hätönen. Efteråt uppvaktning vid de stupades gravar.
Ti 23.5 kl. 9.30-11 Diakonimottagning: och brödutdelning.
Kl. 10 Familjelystans värfest: i kyrkan. Efteråt går vi ut i lekparken för att grilla och umgås tillsammans. Ulrik Sandell, Yvonne Fransman, Heli Peitsalo.
Kl. 13 Pensionärskören: i nedre salen, Barbro Smeds.
Kl. 13.30 Tisdagsträffen: i övre salen. Sonja Holkerinoja berättar om finska församlingens resa till Tanzania.
To 25.5 OBS! Ingen högmässa i Grankulla kyrka.
Kl. 11.00 Ekumenisk festgudstjänst: i Betlehemskyrkan med Grankulla församling. Betlehemskyrkan 100 år. Predikant: Ulrik Sandell. Ledare: Mayvor Wärn-Rancken. Sång och musik: Maria och Tomas Höglund. Tema: Nåd2017 med anledning av reformationens 500-års jubileum. Hälsningar vid kyrkkaffet.

KYRKSLÄTT
Fr 19.5 kl. 13-16: Effa på Lyan för åk 3-4. Prästgårdsbacken 2.
Sö 21.5 kl. 11: Tvåspråkig högmässa i Kyrkslätt kyrka med kransnedläggning vid hjältegravarna kl. 10.45. Ståhlberg, Posti, Viitanen, Sirén.
To 25.5 kl. 11-16: Nåd 2017! Kyrkans värfest på Kristi himmelsfärdsdag på Kyrkslätt torg. Kom och sjunga Den blomstertid och ha trevligt tillsammans. Tvåspråkig utemässa, mat från soppkök, presentation av verksamheten med försäljning och lotteri, program för barn och mångsidig musik med körer, band och Alvi's Dixie Stompers.
Kyrkoherdeämbetet öppet må-tors kl. 9-15. Fredagar stängt. Tel. (09) 8050 8292. Epost kyrkslatts.svenska.forsamling@evl.fi. Mera info på www.kyrkslatts.svenska.fi

TAMMERFORS
Sö 21.5 OBS. kl 10: Högmässa i Viinikka kyrka, Antero Eskolin, Paula Sirén, Kör för alla från Korsholms svenska församling, dir. Ann-Christine Källström.
To 25.5. kl 11: Tvåspråkig högmässa på Keskustori, Kim Rantala, Olli Hallikainen, musikgrupp. I samarbete med domkyrkoförsamlingen.

VANDA
Sö 21.5 kl. 10.00: Tvåspråkig gudstjänst till minnet av de stupade i Helsing kyrka S:t Lars med Hakunilan srk., M. Fagerudd, H. Nurminen, N. Fogelberg. Efter mässan uppvaktning vid hjältegravarna vid Helsing kyrka, i Rödsand kl. 12 och vid minnesmärket i Sandkulla kl. 12.30
MÅ 22.5 kl. 13.00: Pysselcafé för barn åk 3-6. Klubbtrymmet på Strömfärrav. 13.
Efter 22.5. håller vi sommarpaus Ti 23.05 kl. 9.30: Familjecafé, Klubbtrymmet på Strömfärrav. 13, to 25.5 stängt.
Fadderdagen firas i samarbete med Helsingfors församlingarna 4.6: mera tvåspråkig info på vår hemsida www.vandasvenskaforssamling.fi
Pensionärernas utfärd: till Sibbo och Borgå 6.6. Anmälningar senast 26.5 före kl.13 till pastorskansliet 09 830 6262 eller Heidi Salminen 050 330 1828
Sommarläger för barn: det finns ännu plats. Kontakta Alexandra Blomqvist, 050 566 8266
Mera info och anmälningblanketter på hemsidan: www.vandasvenskaforssamling.fi
Myrbacka kyrka/S:t Martins Kapell: ingen mässa under sommaren
Döpta: Minea Matilda Martikainen

RASEBORGS PROSTERI

EKENÄSNEJDENS SVENSKA
Sö 21.5:
- kl. 10 Högmässa: i Ekenäs kyrka. Lindström, Nygård, T. Wuorinen. Uppvakning kl. 9.
- kl. 10 Högmässa: i Tenala kyrka. Westerholm, Lindroos. Uppvakning.
- kl. 12 Gudstjänst: i Bromarvs kyrka. Söderlund, Lindroos. Uppvakning.
- kl. 12 Gudstjänst: i Snappertuna kyrka. Westerholm, Nygård, Wuorinen. Uppvakning.
Info: www.ekenasnejdensforsamling.fi

INGÅ
Lö 20.5:
- kl. 10-14 Lunch och loppis: i församlingshemmet. Även lotteri, handbeten och bakverk. Kom med och sälj dina varor på loppmarknaden. Bords-hyra 10 € (går till diakoniarbetet och Sjömanskyrkan), bordsreserveringar tel 040-555 2090/Annette Taipalus. Lunch kl 11-13, vuxna 5 €, barn 3 €, barn under 4 år gratis. Kaffe (2 €) kl 10-14.
Sö 21.5:
- kl. 10.00 Tvåspråkig högmässa, de stupades dag: i Ingå kyrka. Sjöblom, Hellsten, Gustafsson Burgmann. Uppvakning vid de stupades gravar i Ingå kl 11.30, i Degerby kl 12 och i Väs-tankvarn kl 12.30
Ti 23.5:
- kl. 17.00 Emma-café: i församlings-hemmet källarvåning. Taipalus
Ons 24.5:
- kl. 9.15 Degerby skolas skolguds-tjänst: i Degerby kyrka. Hellsten, Gustafsson Burgmann.
To 25.5:
- kl. 18.00 Tvåspråkig kärleksmåltid med medeltidsmeny: i församlingshemmet. Vi firar Reformationens 500 år på Kristi himmelsfärdsdag. Anmälningar (för serveringens skull) senast 22.5.2017, tel. 09-2219 030 eller per e-post inga.kansli@evl.fi. Medver-kande: Tom Sjöblom, Tom Hellsten, Marianne Gustafsson Burgmann och Susann Sköld-Qvarnström. Besök av Martin Luther, deltagarna får i likhet med Luther spika upp sina förslag för församlingens framtida verksamhet på en dörr. Tidebönsinspirerad musik.

KARIS-POJO
Ung gudstjänst, To 18.5: kl. 18 i S:t Olofs kapell.
De Stupades dag, Sö 21.5: kl. 10 Högmässa i S:ta Katarina kyrka, Karis.
kl. 12 Högmässa i S:ta Maria kyrka, Pojo.
Uppvakning vid hjältegravarna: kl. 11.30 i Pojo
kl. 11.45 i Karis
kl. 12.30 i Svartå
Kristi himmelsfärdsdag, To 25.5: kl. 10 mässa i S:ta Katarina kyrka. Katarina Singers medverkar.
kl. 12 mässa i S:ta Maria kyrka. Kyrkokören EsVoces från Esbo svenska församling medverkar. Dirigent Pia Bengts.

ESBO STIFT

LOJO
Sommarklubb för skolbarn i Virkby 5-7.6.2017
Tidpunkt: 5-7.6.2017 kl. 9.00-15.00
Plats: Virkby kyrka, Virkbyvägen 1, 08700 Lojo
Målgrupp: 1-6 klassister, max 20 barn
Avgift: 35€ / 3 dagar eller 12,50€/ dag. I priset ingår: material, försäkring, mat
Beskrivning: Lek inne och ute, pyssel och annat skoj. Man kan anmäla sig för alla dagar eller bara för en. Sista anmälningens dag 20.5, anmälan via nätet. https://www.lohjanseurakunta.fi/1023-sommarklubb-for-skolbarn
Kontaktperson: Mari Nurmi, 044 3284273 mari.s.nurmi@evl.fi
Med under dagarna finns också barnledarna Ulla Paananen och Inger Nurmi
Sö 21.5. kl 11: De stupades minnesdag. 2-språkig gudstjänst i Virkby kyrka. Kyrkkaffe och kyrktaxi.
To 25.5. kl 12: Kristihimmelsfärds-dagens utfärd till reformationens 500-årsdagens högmässa till Sjundeå kyrka. Vi åker med egna bilar, vid behov av skjuts ring Raimo Kuisma-
nen 044 3284357 senast dagen innan. Kyrkkaffe.

TUSBY
Folkvisemässa: kl 18 i Pajjala Kapell. Prästen Tiina Partanen, kantor Enni Pöykkö. Klemetskyr Kosängare och Brage Stråkerkester.

Berätta nyheterna för alla!

Familjeannonserna i Kyrkpressen når hela Svenskfinland.

Titta in på www.kyrkpressen.fi

Du kan också lämna in den per post eller e-post.

Pris 1€/spaltmm

Sandvikskajen 13
00180 Helsingfors
Tfn 040 831 6614
annons@kyrkpressen.fi

KP.

Andreaskyrkan HÖGBERGSGATAN 22

Vårens sista **ISRAEL I FOKUS** fr 19.5 kl 18.00 med **ULF CHAN** fr Sverige o. **ANDREAS FORSBERG**
www.andreaskyrkan.fi

FAMILJELÄGER PÅ KLIPPAN 13-16.7.2017

TEMA: "TID" • BIBELSTUDIER • EGET PROGRAM FÖR OLIKA ÅLDERSGRUPPER • TID FÖR BÖN & STILLHET • ROLIGA AKTIVITETER FÖR HELA FAMILJEN • GOD MAT • BASTU, SOL & BAD M.M.

MER INFO & ANMÄLAN: WWW.SLEF.FI/FAMILJELAGER

JOUR DYGNET RUNT 050 34 71555

Vi hjälper i sorgen.

HELSINGFORS
BERGHÅLL 010 76 66500
FORUM 010 76 66620
MALM 010 76 66630
ÖSTRA CENTRUM 010 76 66590
TÖLÖ 010 76 66530

ESBO
ALBERGA 010 76 66610
ESBOVIKEN 010 76 66640
HAGALUND 010 76 66570

VANDA
DICKURSBY 010 76 66560
MYRBACKA 010 76 66600
HYVINGE 010 76 66580
KERVO 010 76 66550

Samtalspris 0,0835 €/ samtal + 0,1209 €/min

HOK-ELANTOS BEGRAVNINGSTJÄNST
hok-elannonhautauspalvelu.fi hok-elannonlakipalvelu.fi

NYTT FRÅN DOMKAPITLET

Teologiemagistrarna **Julia Lundstén**, **Hanna Jern** och **Juho Kankare** har godkänts för ordination till prästämbetet. Prästvigningen sker 28.5. kl. 12 i Borgå domkyrka.

Församlingspastorn i **Sund-Vårdö församling** **Alexandra Äng** har avlagt pastoralexamen.

Kaplanen i **Åbo svenska församling** **Johan Mullo** har beviljats fortsatt partiell tjänstledighet 1.6.2017 - 31.12.2018.

Församlingspastorn i **Johannes församling** **Johanna Björholm-Kallio** har beviljats tjänstledighet 5.5 - 30.9.2017.

Tf församlingspastorn i **Korsholms svenska församling** **Göran Särs** har förordnats att sköta församlingspastorstjänsten (50 %) i samma församling 1.6 - 31.8.2017.

Församlingspastorn i **Grankulla svenska församling** **Daniel Nyberg** har förordnats att sköta församlingspastorstjänsten i samma församling från 1.5.2017 tills vidare.

Pastor **Yvonne Terlinden** har förordnats att sköta en församlingspastorstjänst i **Esbo svenska församling** 1.7 - 30.9.2017.

Domkapitlet i **Åbo ärkestift** har förordnat pastor **Peter Eriksson** att sköta en församlingspastorstjänst i **Åbo domkyrkoförsamling** 16.6 - 31.12.2017.

Kyrkoherden i **Lemland-Lumparlands församling** **Benny Andersson** har förordnats att vid sidan av egen

tjänst, sköta kyrkoherdetjänsten i **Brändö-Kumlinge församling** 1.6 - 16.7.2017 och pastor **Roger Syrén** har förordnats att sköta tjänsten 17.7 - 31.8.2017.

Sökande till kyrkoherdetjänsten i **Åbo svenska församling** TD pastor **Robert Ojala** och tf kyrkoherden i samma församling **Mia Bäck** har förklarats behöriga för tjänsten. **Mia Bäck** har placerats i första förslagsrum och **Robert Ojala** i andra förslagsrum.

Enda sökanden till kyrkoherdetjänsten i **Vörå församling** pastor **Harry Holmberg** har förklarats behörig för tjänsten.

Enda sökanden till kyrkoherdetjänsten i **Sund-Vårdö församling** tf kyrkoherden i samma församling **Outi Laukkanen** förklarats behörig för tjänsten.

Valförslaget i kyrkoherdevalet i **Mariehamns församling** har efter omprövning ändrats så att **Monica Cleve** har uppförts på första förslagsrum och **Mari Puska** i andra förslagsrum.

Kantorn i **Vasa svenska församling** **Mikael Heikius** har förlänats titeln director cantus.

Tjänstledigheten för stiftssekreteraren för gudstjänstliv och musik vid domkapitlet **Jan Hellberg** har förlängts 1.1 - 30.6.2018 och kantorn i **Esbo svenska församling** **Pia Bengts** har anställts som vikarie.

FATICK UTGÖR centrum för den lutherska kyrkans arbete i Senegal. Nära den nya kyrkan finns två av kyrkans elevhem, kyrkans gästhem för kvinnor och dess utbildningscenter.

FOTO: LISA FORDELL



Hjälp oss bygga en kyrka

Under åren 2017 och 2018 samlar Borgå stift in medel för att sätta igång ett kyrkobygge i Fatick i Senegal. En årlig stiftskollekt kommer att tas upp för ändamålet, men även privatpersoner kan vara med och stödja projektet. Här kommer några frågor och svar kring kyrkobygget:

Vem står bakom projektet?

- Borgå stift (specialprojekt 2017-2018), Senegals lutherska kyrka och Finska Missionssällskapet.

Hur föddes idén till kyrkobygget?

- Kyrkan har fått köpa land av staden Fatick. Platsen där kyrkan ska byggas ligger nära en landsväg och de områden som planeras bli ett nytt centrum i Fatick. Kyrkan har planer på att så småningom bygga upplika verksamhetsformer på området. Om mar-

ken inte används kan det hända att kyrkan mister tomten.

Varför bygger vi en kyrka?

- Initiativet till kyrkobygget är lokalt. Församlingen och den lutherska kyrkans ledning har själva önskat sig en ny kyrka. Den nuvarande kyrkan i Fatick är belägen nära torget i staden. Under söndagarna hålls en marknad direkt utanför kyrksalens öppna dörr och ljudet från försäljare som ropar ut reklam för sina varor stör gudstjänstbesökarna. Eftersom Fatick utgör centrum för den lutherska kyrkan, upplever kyrkan det som egendomligt och belastande att dess gudstjänstlokal är inhytt i en före detta lagerlokal som inte ser ut som en kyrka, som ibland utsätts för klotter och ofta utsätts för störande ljud från högtalare. Från kyrkans sida upplever man också att församlingen i Fatick behöver en större kyrka, till exem-

pel för kyrkans årliga stora fester, istället för att behöva resa tillfälliga tält. De flesta religiösa samfund i Senegal har en samlingsplats med ett stort och ståtligt Guds hus.

Vad symboliserar den här kyrkan för senegaleserna?

- Senegals lutherska kyrka är en liten minoritetskyrka i ett land där majoriteten är muslimer. En stor, ändamålsenlig kyrka vid landsvägen nära stadens nya centrum skulle öka kyrkans synlighet och stärka församlingens kapacitet att verka i området. Den egna identiteten stärks då de kristna kan träffas och fira gudstjänst tillsammans. Fatick utgör centrum för den lutherska kyrkans arbete.

Berätta kort om den finlands-svenska kopplingen till den här platsen!

- Finska Missionssällskapets första missionärer i Senegal

var finlandssvenskar och de anlände för mer än 40 år sedan. Den första missionärsfamiljen som bosatte sig i Fatick var också finlandssvensk. Under årens lopp har många finlandssvenskar varit missionärer i landet och Fatick hör till de orter där det bott flest missionärer. Idag har Borgå stift tre utsända medarbetare i Senegal: **Anna-Lena Särs** samt **Anna** och **Bertrand Tikum**.

■ ANNA-LENA SÄRS,
ANNA TIKUM OCH TOMAS RAY

Senegals lutherska kyrka är en fattig minoritetskyrka, vars medlemmar till största delen består av landsbygdsbor. Kyrkan består av 13 församlingar, med cirka 7 000 medlemmar.

STÖD KYRKBYGGET:

Som privatperson kan du delta i kyrkobygget genom att sätta in pengar på Finska Missionssällskapets konto: FI38 8000 1400 1611 30 Skriv i meddelanderutan: Kyrkbygge till Fatick

KYRKAN⁺ I ESBO KUNGÖRELSE

Gemensamma kyrkofullmäktige i Esbo kyrkliga samfällighet sammanträder onsdagen den 24 maj 2017 kl. 18.00 i Esbo stads fullmäktigegård vid Esbogatan 5.

Ärenden

1. Marja Vuorelas avsked från suppleantskapet i personaldirektionen
2. Suvi Ahertos avsked från suppleantskapet i gemensamma kyrkofullmäktige
3. Konstaterande av att Leo Hiltunens förtroendeuppdrag i Esbo kyrkliga samfällighet upphört
4. Utvärderingsberättelsen för år 2016
5. Sammanslagning av enheterna för ekonomitjänster och dataförvaltningstjänster
6. Preciseringar i instruktionen för samfällighetens ämbetsverk
7. Uppdatering av instruktionen för kommunikationskommissionen
8. Omvandling av två diakontjänster till diakonitjänster i Espoon tuomiokirkkoseurakunta
9. Inrättande av två familjearbetartjänster i Olarin seurakunta
10. Inrättande av två familjeverksamhetsledartjänster i Espoon tuomiokirkkoseurakunta
11. Ändring av beteckningen för tjänsten som kyrkomusiker inom arbetet vid läroanstalter till kyrkomusiker
12. Behörighetskravet för tjänsten som sakkunnig inom diakoni vid enheten för det gemensamma församlingsarbetet
13. Behörighetskraven för en diakontjänst och en ungdomsarbetsledartjänst i Tapiolan seurakunta
14. Indragning av fastighetssekreterartjänsten
15. Personalberättelsen för år 2016
16. Boksluten för år 2016
17. Anvisningarna för beredning av budgeten för år 2018 och verksamhets- och ekonomiplanen för åren 2018-2020
18. Samarbetsavtal gällande markområdet i Kaitans

Esbo, 9.5.2017

Stig Kankkonen

ordförande för gemensamma kyrkofullmäktige

MARKNAD

ÖNSKAS HYRA

Etta med kokvrå i Vanda/Helsingfors sökes för sympatisk ung man från Mosul. Tel 040/7763407

Ungt, historiestuderande par söker två i H:fors
TI: 0504691740, Martin Pettersson

Pålitligt par (54/58 år, rökfritt) önskar hyra (eller köpa) en trivsamtrea i Helsingfors. Vi letar efter ett långvarigt hem. 044-25 32 754 Katariina eller 044-99 56 281 Jyrki Tiainen, jyrki.o.tiainen@gmail.com

UTHYRES

Etta i Hagalund 1.6-31.7. Hyra 650,-/mån + vatten. Tel: 043-8246040

Sommarstuga i Kyrkslätt 11/2 våning 56 m². Vardagsrum, kök + två sovrum och bastu + gammal bod och gäststuga. Fastigheten ligger intill en liten sjö. Rätt till gemensam simstrand. Ring 050 3475922

Vinterbonad stuga och bastu vid strand i Korpo uthyres årsvis. Bilväg ända fram
Tel. 0457 3420614

2 r, kokvrå, balk, 49m² i Åbo Sofieg. Hyra 650 €/mån+vatten och el. Ledig fr mitten av juni. Tel 050 5646539

Uthyres: Tvåa (37 m²) i västra Helsingfors (Smedjebacka). Totalrenoverad 2014. Hyra 795 €/mån. Ledig 1.7.2017. Tfn 050 536 7193.

Stiftelsen Lillesgården erbjuder förmånliga pensionärsbostäder (ettor) i Nordsjö, ej serviceboende. 0505903780 tis-to 9-12.

Nära järnvägsstationen i Karis, 4 rum, stort kök. Möjlighet till garage. Ledig 1.8. Hyra 700 e +vatten 18 e/pers. Tel. 040 8231885

Tvåa uthyres i Ulrikasborg-rymlig 2:a (67 m²) med stort badrum o bastu. Mycket förvaringsutrymme. Fabriksgatan 12 E. Ledig 1.6. 2017. Hyra: 1300 €/mån Kontakt: Nina tfn.0400-73 11 66

Nära järnvägsstationen i Karis, 4 rum, stort kök. Möjlighet till garage. Ledig 1.8. Hyra 700 e +vatten 18 e/pers. Tel. 040 8231885

KÖPES

Dödsbon och hemlösöre. Kontant, avhämtnings Kuolinpesät ja kodin irtainta. Nouto, käteinen Suomea gsm 040 3721108 / Harri Svenska gsm 040 8226088 / Jalle

Köper Julböcker/ Årsböcker för Borgå stift. Följande årgångar: 1970-1973, 1975-1977, 1979-1985, 1988-1989, 1992-1994. Kontakt till Harry: 040-7093159 el. harry.s.backstrom@abo.fi

SÄLJES

Volvo V70 2.0 man -09. Bensin/etanolkörd 142 tkm.Vähällän, säker och ekonomisk familjebil. 12900 tel.0503894105

Annonsera i Kyrkpressen!

INKAST BJÖRN VIKSTRÖM

Tid för engagemang?



JAG SKULLE i mars medverka vid ett seminarium med temat "tid för engagemang". Rubrikens frågetecken visade sig vara ytterst motiverat. Seminariet sköts upp på grund av att människor uppenbarligen inte hade tid att delta.

När seminariet väl blev av förra veckan var både uppslutningen och engagemanget på hög nivå. De talrika församlingarna, föreningarna och förbunden i Svenskfinland delar samma upplevelse av att det är svårt att hitta människor som är beredda till långvarigt ansvarsbärande.

Föreningskulturen har under tidigare år burits av stöttelelare, som år efter år bevarat och upprätthållit en verksamhet med starka traditioner i lokalsamhället. Idag engagerar sig människor fortfarande gärna för det gemensamma bästa, men det bör helst ske i form av spontana aktioner eller kortvariga projekt. Man vill göra en skillnad genom att bidra till en förändring till det bättre, men man är rädd för att bli allt för bunden.

UNDER SEMINARIET diskuterades vad som kan motivera oss att gå med i en förening. Vi konstaterade att det ofta handlar om ett konkret behov som berör en själv eller den närmaste kretsen. Många föräldrar engagerar sig i en lång rad föreningar på grund av sina barn: Hem och skola, musikskolans stödförening, idrottsföreningar och så vidare. Även om den utlösande faktorn är familjemedlemmarnas intressen sprids engagemangets positiva följder som ringar på vattnet: de gemensamma insatserna möjliggör en meningsfull verksamhet även för många andra barn och familjer. Jag tror inte vi behöver skämmas för att vi och våra närmaste drar nytta av vårt engagemang för det gemensamma bästa. Kärleksfulla handlingar påverkar både den som handlar och den som är föremål för handlingen. Det är en illusion att tro att vi borde eftersträva 100-procentigt osjälviska handlingar.

Lika fel blir det om vi betraktar oss själva som en person som bara ger åt andra, men inte behöver något av dem. Målet borde väl hellre vara att vi erkänner vårt ömsesidiga beroende av varandra. Då ger vi samtidigt andra möjlighet att känna glädje över att de har kunnat hjälpa oss.

ENLIGT EN ofta citerad fras investerar kärleken inte i sådant som bär sig, men i sådant som man blir buren av. Jag tycker det ligger en djup sanning i det här. Vårt engagemang för andra kan inte analyseras i termer av insatser och utdelning. Ändå är det kärleken som bär oss. Tillsammans.

Björn Vikström är biskop.

"Idag engagerar sig människor fortfarande gärna för det gemensamma bästa, men det bör helst ske i form av spontana aktioner eller kortvariga projekt."

UPPROP ÄKTENSKAPET

Äktenskapet – ett förbund mellan man och kvinna

"Alla har syndat och saknar härligheten från Gud, och de står som rättfärdiga utan att ha förtjänat det, av hans nåd, därför att Kristus Jesus har friköpt dem." Rom 3:23,24.

Vi undertecknade, präster och lekmän i Borgå stift, vädjar genom detta upprop till stiftets biskop, präster, förtroendevalda, till kyrkofolket och till stiftets representanter i kyrkomötet att på alla sätt verka för att vår kyrka i lära och liv håller fast vid äktenskapet som ett livslångt förbund mellan en man och en kvinna.

En kyrka som kallar sig kristen kan inte mot Guds klara Ord börja viga eller välsigna det som Ordet tydligt och entydigt tar avstånd från.

Äktenskapet är inte en perifer fråga, något som bara handlar om olika syn på etiskt och oetiskt. Det är en bibelfråga, och handlar om

"Vi tror att kyrkans traditionella äktenskapssyn, ett förbund mellan en man och en kvinna, såsom det är uttryckt i hela Bibeln, är en lära som kyrkan inte kan avstå ifrån."

vilket värde vi i kyrkan vill ge Bibelns ord.

Vi tror att kyrkans traditionella äktenskapssyn, ett förbund mellan en man och en kvinna, såsom det är uttryckt i hela Bibeln, är en lära som kyrkan inte kan avstå ifrån. Vi framhåller att man genom den nya lagen kommer att åsidosätta många barns principiella rätt att få växa upp med sina biologiska föräldrar. Den läran kan heller inte kompletteras med nya synsätt som tydligt avvisas i Guds Ord: "Vet ni inte att inga orättfärdiga skall få ära Guds rike? Bedra in-

te er själva! Varken otuktiga eller avgudadyrkare, varken äktenskapsbrytare eller de som utövar homosexualitet eller de som låter sig utnyttjas för sådant, varken tjuvar eller giriga, varken drinkare, förtalare eller utsugare skall ära Guds rike. Sådana var en del av er. Men ni har tvättats rena, ni har blivit helgade, ni har förklarats rättfärdiga i Herren Jesu Kristi namn och i vår Guds Ande" (1 Kor 6:9-11).

Vi instämmer med inledningen till Konkordieförordningen, en av vår kyrkas bekännelseskriterier, där det he-

ter: "Vi tro, lära och bekänna, att den enda regel och norm, varefter alla lärar såväl som lärare böra prövas och bedömas, endast är Gamla och Nya testamentets profetiska och apostoliska skrifter, såsom det står skrivet: 'Ditt ord är mina fötters lykta och ett ljus på min stig', Psalt. 119."

Varje människa är lika viktig. När aposteln i inledningsordet säger att "alla har syndat" så betyder det att ingen grupp, inget folk, ingen person speciellt kan utpekas, utan att vi alla är i samma behov av förlåtelse och frälsning. Kyrkans uppgift är att förkunna just detta. Det är en god grund för vänskap och gemenskap.

Uppropet är undertecknat av cirka 1840 personer.

STIG-OLOF FERNSTRÖM,
ULF EMELEUS,
HENRIK PERRET M.FL.

Kastlös fick inte visum till Finland

MISSION. Finlands ambassad i Nepal förvägrar en kastlös kvinna visum till Finland i rädsla för att hon ska stanna i Europa.

TEXT: JOHAN SANDBERG

I mars bjöd Harju församling i Tammerfors in koordinatörerna för Finska Missionssällskapets fadderverksamhet i Nepal Mandira Awale samt Sangita BK, som framgångsrikt deltagit i fadderprogrammet, på besök till Finland. Avsikten var att presentera fadderverksamheten för finländarna och låta Sangita BK träffa sina faddrar.

Men endast Mandira Awale fick visum till Finland, inte Sangita BK. Ambassaden motiverar sitt beslut med att det finns en risk att den unga, fattiga och ogifta kvinnan skulle stanna i Schengen-området efter att visumet gått ut, rapporterar Kotimaa.

Enligt ambassadens framgångsrika kvinnans etniska bakgrund eller att hon är kastlös i visumansökan.

Jag har hittills trots att pengar inte spelar någon



SANGITA BK nekades visum till Finland. FOTO: ELINA LIND /FMS

roll. Men nu förstår jag att den fattiga inte är värt något. Fastän man skulle få en chans så tas den ifrån. Jag måste förtjäna pengar för att bli något, säger Sangita BK på en video som sänds till Harju församling.

Jouni Heiskanen, missionsansvarig präst i Harju anser att ambassadens moti-

veringar är absurda. Litar inte ambassaden mer än så på kyrkan och Finska Missionssällskapet, undrar han.

Vi hade gjort en detaljerad reseplan för kvinnorna, säger han. Hur skulle en fattig ung kvinna vilja eller våga stanna ensam i Finland efter besöket. I synnerhet

när hon är i slutskedet av sina studier i Nepal.

Sangita BK har familj i Nepal men ingen i Finland

Att befrämja mänskliga rättigheter och bekämpa fattigdomen hör till ambassadens egen målsättning. Att inte bevilja visum strider mot detta, säger Heiskanen till Kotimaa.

OPINION INFORMATION

Skicka insändaren till:

Kyrkpressen/opinion
Sandvikskajen 13, 00180 Helsingfors
E-post: redaktionen@kyrkpressen.fi

Insändare måste förses med skribentens namn samt för redaktionens bruk även adress och telefonnummer. Anonyma inlägg accepteras endast i undantagsfall. Obs! Insändarnas längd är högst 1 200 tecken. Redaktionen förbehåller sig rätten att förkorta insändarna. Insänd text returneras inte.

KARLEBY PASTOR

"Att möta min egen situation i ärlighet har varit väldigt smärt- samt, och ändå befriande."

Patrick Tiainen bloggar på adressen kapeatie.blogspot.fi.

HISTORIA JUBILÉER

Inget Finland utan Luther

Akademilektorn Tom Gullberg skriver i en kolumn i tidningen Läroren att han lyckats provocera många när han påstått att reformationens 500-årsjubileum är mycket viktigare och in-

tressantare än den finländska republikens 100-årsjubileum.

Det faktum att Finland under snart 500 år faktiskt varit en del av den lutherska protestantiska sfären är ett så intressant fenomen att det alla gånger vinner över en hundraårig statsbildning."

FINLANDS STÖRSTA FÖNSTER- & DÖRRLAGER

BILLIGASTE!

LEVERANS GENAST!

NORDIC sale

Granvågen 1, 68555 Bosund
T. 721 0111, sale@nordicsale.fi
www.nordicsale.fi

Sommar i Svenskfinland är här igen!



Har du ett evenemang du vill ska nå ut till hela Svenskfinland? Annonsera då i Kyrkpressens temasideor *Sommar i Svenskfinland!*

Annonssidorna ingår i KP nummer 22. Kontakta våra annonsförsäljare **senast tisdagen den 23.5** för närmare information.

Jonny Åstrand
tfn 06 347 0608 / 0500 924 528
cjcenter@malax.fi

Ludvig Andersson
tfn 044 050 3020
ludvig.andersson@kyrkpressen.fi



Römmokaren kom hem och såg att han fått ett brev. Det verkade tomt, men när han skakade på det trillade en liten pappersslapp ut. Det enda som stod på den var ett bibelställe. Han tog fram Bibeln, sökte upp stället och läste: "Är du den som skall komma, eller skola vi förhålla någon annan?"

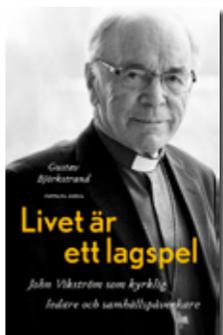


Vi ses i Åbo!

Välkommen till Fontana Medias välfyllda bokbord på de Finlandssvenska ekumeniska kyrkodagarna i Åbo den 19–21 maj. Bokförsäljningen är öppen under fredag kväll och lördag i Hotell Radisson Blu Marina Palace på Slottsgatan 32. Andligt, tankvärt och inspirerande för stora och små.

Välkommen!

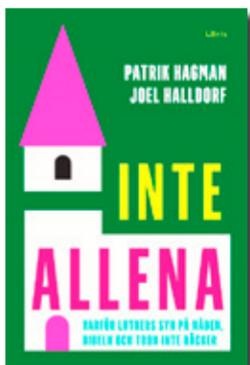
Kom och fynda böcker även om du inte deltar i kyrkodagarna!



Gustav Björkstrand
Livet är ett lagspel
John Vikström som kyrklig ledare och samhällspåverkare

En diger biografi om ärkebiskop emeritus John Vikström. Brett respekterad för sin etiska hållning, hårt kritiserad, alltid lyssnad till. I 28 år var han biskop under en turbulent tid med många vägval för kyrka och samhälle.

Fontana Media, inb. 35,50 euro



Patrik Hagman och Joel Halldorf
Inte allena
Varför Luthers syn på nåden, Bibeln och tron inte räcker

Genom tiderna har han setts som den stora hjälten, revolutionären, den stora liberalen. Joel Halldorf och Patrik Hagman går bortom glansbilderna och tar sig an en motsägelsefull teolog. De går till djupet av Luthers lära genom att kritiskt analysera hans slagord om nåden, Bibeln och tron allena.

Libris, inb. 22,80 euro



Amanda Audas-Kass
Till alla goda människor och vanliga dödliga

Mod att våga drömma stort. Men också att våga krascha när drömmarna inte blir som man hade tänkt.

Amanda Audas-Kass är en flitig och omtyckt skribent, inte minst på sin blogg Nästan för lycklig. Här delar hon med sig av nyskrivna varma vardagstankar i efterlängtat bokform. Några favoriter från hennes blogg finns också med i boken.

Fontana Media, hft. 22,90 euro

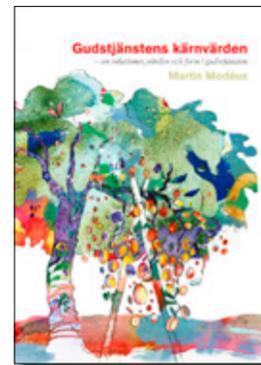


Britta Hermansson
Möten som berör

Läkaren Lukas berättar om Jesu liv i ett pärlband av möten i ögonhöjd. Det är berättelser om en Gud som möter människan i livets alla situationer.

Boken passar till exempel fint som uppföljning till Alpkurser.

Libris, pocket 8,50 euro



Martin Modéus
Gudstjänstens kärnvärden
- om relationer, värden och former i gudstjänsten

Här får läsaren tydliga redskap för att arbeta konkret med gudstjänsten. Gudstjänstens kärnvärden är en bok för alla anställda, förtroendevalda och ideella medarbetare i församlingar, som söker en tydlig och enkel handledning i hur man gör för att se och främja dessa värden.

Verbum, hft. 31,50 euro

Kyrkpressens redaktion är naturligtvis med!

Träffa oss i minglet och berätta vad du vill läsa om!

Ett bra tillfälle att umgås är också det här: **22.00 Eftersnack på Grill it**, hotell Radisson BLU Marina Palace
Kravlös samvaro med trubaduren Mats Fontell och chefredaktör May Wikström.

KP
KYRKPRESEN